

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizennegyedik évfolyam
2003. október

10

Tartalom

Tanulmány

- Boross Géza: Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen. IX. részlet.
Az öreggondozás mint homiletikai probléma 483

Tanulószoza

- Tunyogi Lehel: A kezdet Igéje. 1Mózes 1,1 487

Vasárnapi prédikációk

- Botos Csaba: Küldetés, és ami előtte van. 2Mózes 4,1–17..... 489
Páll Attila Csaba: Harcoló vagy békét kereső egyház?
Apostolok Cselekedetei 2,42 492
Szatmári Szilárd: Példázat az engedelmességről. Máté 21,28–32 494
Vályi-Nagy Ágnes: Keskeny út vagy széles út ma. Máté 7,13–15..... 496

Reformáció ünnepére

- Szász Attila: Az igaz ember hitből él. Róma 1,17b 500
Visky János: Reformáció. Apostolok Cselekedetei 3,1–10 503

A Genezáret partján

- Ablonczy Dániel: Magasság – mélység. (Részletek). 507

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra:

- Móra László Tibor: Simeon – a várakozó. Lukács 2,25–28 514

Rádióprédikáció:

- Adorjáni László: Mozaikkockák Mózes életéből. 2Mózes 18,18–22 516

Keresztelési igehirdetés:

- B. Nagy Sándor: A gyökér és az ágak. Máté 28,18–20 517

Esketési igehirdetés:

- Jenei Tamás: Boldogok, akiknek szívük tiszta, mert ők az Istent meglátják.
Máté 5,8..... 519

Temetési igehirdetés:

- Molnár József: Meggyógyítom őket és megmutatom nekik
a húség és békesség kincseit. Jeremiás 33,6; Máté 11,28 521

Reformáció a börtönben

- Kovács Sándor: Reformáció a börtönben. Apostolok Cselekedetei 16,23–32..... 523

A címlapon a kézdívisárhelyi Református Kollégium képe látható

A hátlapon: Bódás János *Tégy vitézdedé Uram c.* verse

Tanulmány

Boross Géza

Szószeri küzdelem a társadalmi devianciák ellen*

(IX. részlet)

5. Az öreggondozás mint homiletikai probléma

5.1. A homiletikai szituáció

A szociológiai felmérések és szociográfiai beszámolók tükrében az öreggondozás a mai magyar társadalom egyik akut problémája. Igazolja ezt a megállapítást először is az adat, miszerint a nyolcvanas évek közepén 664 hálátlan gyermeket kellett bírósági ítélettel kötelezni arra, hogy szükségét szenvedő szüleit támogassa. A szomorú helyzet, amin semmilyen társadalmi erőlködés, siránkozás, ráolvasás és rábeszélés nem tud változtatni az, hogy évről évre növekszik az egyedül lakó öreg házaspárok és magányos öregek sora. Hozzávetőleges számítások szerint búcsúzó századunk végén közel hétszáz ezer lakásban élnek öregek, háromszázhatvannyolcezer lakásban egyetlen öreg. Nyolcvanezer háztartásban öreg és fiatal vagy középkorú házaspárok laknak együtt. Kilenyvenezer háztartásban öregkorú házaspárok laknak együtt felnőtt gyermekükkel. Ötvenezer háztartásban egyedülálló öreg egyedülálló gyermekével lakik együtt. Mintegy kétszáz ezerre tehető azoknak az öregeknek a száma, akik nem tudják elhagyni lakásukat. A számítások szerint az ezredfordulón Magyarországon az eltartottak 51%-a lesz öreg, vagyis 100 gyerekre 103 nyugdíjas jut. A helyzetet bonyolítja, hogy a felmérések szerint ötszáz ezer családban van tartós ápolásra szoruló családtag. Az életkorral arányosan nő az öngyilkosok száma. A nyolcvanas évek közepén az öngyilkosok 37%-a 70 évesnél, 56%-a 60 évesnél volt idősebb ember. De a száraz és vitatható statisztikai adatoknál ezerszer többet mond Szabó Magda nagysikerű regényének a befejezése: „És Izsák kivevő az ő atyjának kezéből a kötelet és azt mondá: Csak magadat áldozhatod meg atyám, ha a Jehovát engesztelni kívánod, mert én nem halok meg a te Istenedért. Én a magam Istenedért halok meg egyszer, és hagyj engem, amíg megyek, hogy megkeresném. És elindula Izsák az úton egyedül és Ábrahám ott maradt magára az oltár előtt és sírt.” Íme a szituáció, amelyben nekünk Krisztus evangéliumát ma Magyarországon hirdetnünk kell. Van-e az evangéliumnak mondanivalója ebben a témakörben is? S ha igen, mi az? Az alábbiakban erre igyekszünk válaszolni.

5.2. A kerygma

5.2.1. Az öreggondozás érdekében és általában a generációs devianciák legyőzése érdekében mondandó prédikációban jó szem előtt tartani Kálvin radikális magyarázatát az ötödik parancsolatról. „Szörnyetegek azok és nem emberek – írja –, akik az atyai hatalmat gyalázzal vagy macacssággal megtörik. Ezért parancsolja az Úr, hogy azokat, akik szülei iránt engedetlenek, halállal kell büntetni, mint akik méltatlanok arra, hogy a világosság jótéteményeit érezzék, mivel nem gondolják meg, hogy kiknek segedelme által jöttek e világra... Az itt szóban forgó tiszteletnek három része van, úgymint a tiszte-

* Bp. 1999.

let, engedelmesség és a hála... E harmadikra vonatkozik az, amit Krisztus mond (Mt 15,4), hogy ti. Isten parancsából következik, hogy szüleinkkel jól tegyünk...” Ez az érem egyik oldala. Kálvin azonban az érem másik oldalát is látja s erre is bátran rámutat a parancsolat magyarázata végén: „...szüleinkkel szemben csak az Úrban való engedelmesség parancsoltatik nekünk (Ef 6,1)... ha a törvény áthágására ösztönöznek bennünket, méltóképpen járunk el ha nem szüleinknek, hanem idegeneknek tartjuk őket, akik az igazi Atya iránt való engedelmességtől igyekeznek minket eltántorítani. Hasonlóképpen kell vélekednünk a fejedelmekről, urakról és általában az egész felsőbbbségről.”

5.2.2. Témánkkal kapcsolatos kérygma szempontjából ugyancsak figyelemreméltó Barth Károly magyarázata az ötödik parancsolatról. Barth rámutat arra a grammatikai tényállásra, hogy a *kábad* ige intranszitiv értelemben annyit jelent mint „nehéznnek lenni”, „fontosnak lenni”. Valakit tisztelni tehát annyit jelent mint súlyának, jelentőségének, tekintélyének megfelelően bánni. S ha most hozzávesszük, hogy a héberben az *ab* (atya) szó mellékjelentése annyi mint tanító, tanácsadó s hogy ez a jelentés benne van az *em* (anya) szó értelmében is, akkor derül ki, mit is jelent tisztelni atyánkat és anyánkat? Annyit jelent mint fontosnak tartani őket mint tanítóinkat és tanácsadóinkat – írja Barth.

5.2.3. Ugyancsak a kérygma világossá válása szempontjából érdemes felidézni a kortárs holland írásmagyarázó, Dr. J. Douma idevonatkozó magyarázatát. „A megbecsülés ellentéte a lebecsülés – írja. Ami súlyos, azt könnyűnek tekintik. Ez is világosan kifejeződik a héber nyelvhasználatban. Az Írás többször is óv az apa és anya „átkozásától” (Ex 21,17; Lev 20,9; Péld 20,20; 30,11). Ilyenkor egy olyan szót használ, melynek alapjelentése a jelentéktelenség, lebecsülés. Főlszegi fejét a szülők előtt, levegőnek tekinti őket... Az ötödik parancsolat azt kívánja, hogy szüleinket tiszteljük akkor is ha (látszat szerint) haszontalanná válnak és a társadalomnak túl sokba kerülnek... A tisztelet hűség is. Ezt főleg akkor kell a gyermekeknek gyakorolni, amikor szüleik megrokkannak vagy megöregszenek... a gyermekeknek azzal is kell tisztelni a szüleiket, hogy szükség esetén anyagilag segítségükre vannak (Mt 15,4 s köv.; 1Tim 5,4). Az ilyen szükségét szenvedő szülők azonban tiszta lelkiismerettel igényelhetik azt a támogatást, melyre az ország törvényei feljogosítják őket. A gyermekeknek ilyenkor sokkal inkább az a feladatuk, hogy szüleiket lelkiileg támogassák, látogassák őket, enyhítsék egyedüllétüket, ami olyan gyakran jár együtt a rokkantsággal és öregséggel... Szomorú lenne, ha keresztyén körökben... és éppen a család körében hiányozna az a hűség, amit az ötödik parancsolat alapján kell tanúsítani a szülők iránt.”

5.2.4. A kérygma ugyancsak jelentős tartalmi eleme a gyülekezet lelkiismeretének, felelősségének ébresztése, öregeink gondozása ügyében. Az öreggondozás nemcsak családi és nemcsak ösztársadalmi feladat, hanem par excellence gyülekezeti feladat is. Félreérthetetlenül figyelmeztet erre az 1Tim 5. A gyülekezet öregek iránti felelőssége a gyülekezet családi jellegéből következik! Az idézett bibliai hely az általános bibliai gyülekezetszemléletet reprezentálja. A gyülekezet Isten családja, familia Dei. Tagjai felelősök egymásért. Nemcsak a gyermekekért és ifjakért, hanem az özvegyekért, magánosokért, öregekért. Különösen a tehetetlen, elfekvő, élettől búcsúzó öregekért.

A generációs devianciák felszámolásának, de legalábbis enyhítésének, szelidítésének, humanizálásának egyik lehetősége – a gyülekezet diakóniai felelősségének ébresztése, permanens ébrentartása az öregek iránt. Így járulhat hozzá a gyülekezet is, mint közösség az ötödik parancsolat betöltéséhez. Ebből a szempontból ma is modellszerű az a gyülekezeti öreggondozás, ami Spurgeon londoni gyülekezetében folyt, s ami Spurgeon igehirdetésének egyik látható gyümölcse volt.

5.3. Paradigmák

Hogyan prédikáljunk az öreggondozásról? Hogyan harcoljunk a szószéken az öregekkel kapcsolatos közöny ellen, a gyermeki hálátlanság, sőt durvaság ellen? Hogyan ébresszük a felelősséget, a lelkiismeretet az öregek megsegítésének, ápolásának ügyében? Az alábbi paradigmák eligazítanak:

5.3.1. Az egyik paradigma Dr. Joó Sándor egyik ún. öregek-betegek vasárnapján a Lev 19,32 alapján mondott igehirdetése. Érdeemes volna ezt az igehirdetést teljes terjedelmében közölni, helyszűke miatt csak néhány jellegzetes bekezdését mutatjuk be. Azokat a részeket, melyek különös élességgel mutatják, hogyan ébreszti igehirdetőnk a gyülekezet felelősségét a gyülekezet öregei iránt. Itt van mindjárt a prédikációt kezdő bevezetés:

„Ezen a mai vasárnapon hadd fordítsa Isten igéje mindnyájunk figyelmét, szeretetét, imádságát az öregek és betegek felé s ezek közül elsősorban azok felé, akik a mi gyülekezetünkhöz tartoznak, de éppen a magas koruk vagy betegségük miatt nem tudnak eljönni ide közénk a templomba. Igénk üzenete most nem nekik szól, a távollevőknek, hanem nekünk, akik itt vagyunk, akik viszonylag fiatalabbak és egészségesebbek vagyunk. Röviden tehát most arról szeretnék beszélni, milyen legyen a keresztyén ember magatartása a családjában és a társadalomban lévő öreg és beteg emberekkel szemben.”
Íme a nyitány. S a folytatás: „Figyelemre méltó, hogy Isten igéje mennyit (!) foglalkozik ezzel a problémával... A sok ilyen ige közül most csak egyet olvastam fel, amiben azonban benne van a többi is. Nyilván azért van ez, mert az ember minden időben hajlandó volt embertelenül bánni a kiöregedett és megbetegedett embertársaival... Pláne egy ilyen fölfokozott tempójú életformában, mint amilyenben ma él a világ. Az öregek, a betegek nem tudnak úgy sietni, rohanni, mint az ifjabbak: útjába állnak a rohanó embernek, nehezen elhordható terhet jelentenek a családi élet számára. Az emberi természet önző kegyetlensége talán sehol sem lepleződik le annyira, mint ezen a téren. Az öregekkel és betegekkel szemben derül ki, milyen hitvány tud lenni még a szeretetünk is... Az öregek teherré váltak a családi élet számára, mert már mindent odaadtak: ifjúságot, szépséget, erőt, anyagi és szellemi javakat... Sok igazság van abban a régi megállapításban, mely szerint kevesebb panasszal tart el egy anya tíz gyermeket, mint tíz gyermek egy anyát... Mi lenne szegény öregekkel és betegekkel, ha Isten is csak annyit törődne velük, Isten is olyan ridegen bánná velük mint mi?”

De nézzétek, Isten azt mondja »Az ősz ember előtt kelj fel és a vén ember orcáját becsüld meg!« Isten gondoskodik róluk. Pártjukra áll, védelmébe veszi őket és jaj a társadalomnak (!) ha ellenükre, velünk szemben és nem általunk (kiem. tőle) veszi védelmébe és gondozásába őket. Ha egy családban áldatlan viszonyok alakulnak ki az öregek és fiatalok között... tudjuk meg, hogy Isten mindig a gyengék, szegények, elesettek, erőtlenek, tehát az öregek és betegek pártján van...”

Igehirdetőnk ezután leírja az öregkor terheit, állapotait. Valóságos kis népszerű „gerontológiát” ad a gyülekezetnek, majd így fejezi be az igehirdetést: „És mindez nemcsak pusztán jótanács, íme így folytatódik az Ige: „És félj a te Istenedtől. Én vagyok az Úr.” Lám Istennek ennyire gondja van az öregekre és a betegekre, hogy a velük kapcsolatban tanúsított tiszteletet az istenfélelem egy részeként említi. Isten azonosítja magát velük. Jézus láthatatlanul odaáll minden öreg és beteg ember mögé és azt mondja: Itt vagyok, szeresetek, viseljetek gondot rám, látogassatok meg, adjatok ennem, becsüljétek meg amíg nem késő. Mert amit ezekkel az én kicsinyeimmel cselekedtek ma, azt Én velem cselekszitek. Amit Jézus kér tőlünk arra mindig erőt is ad... Az otthonodban levő vagy szomszédságodban élő öregek és betegek iránt is.”

5.3.2. Paradigma értékű a témánk szempontjából Lüthi ígéhirdetése is az ötödik parancsolatról. Íme egyetlen részlet: „...elénk mered a kérdés, nem lehetett volna-e megtagadni egy olyan parancsolatot, amelyik az atyákat és anyákat a tulajdon gyermekeik ellen védelmezi? Isten azonban nyilván szükségesnek tartja az ötödik parancsolatot. Igen, Isten olyan pontosan tudja, mennyire lehetséges részünkről... a természetellenesség és embertelenség, hogy szinte még erősebb parancsoló szavakat is szükségesnek tart. A tízparancsolattól nem nagy távolságban ezt olvassuk: „Aki megveri az ő atyját vagy anyját, halállal lakoljon”! Salamon, az emberi viszonyoknak bölcs bírója és ismerője így rendelkezik: „A szemet, mely megcsúfolja atyját vagy megutálja az anyja iránt való engedelmességet, kivágják a völgynek hollói vagy megeszik a sasfiak (Péld 30,11).

5.3.3. Végül még egy rövid részlet Darányi Lajos egyik anyáknapi ígéhirdetéséből (T: Mt 7,11). „A gonosz ember – mondja – nem jó gyermeke a szülőjének. Ki az, akit szülők napján ne bántana a lelkiismeret. Mennyit mondott az ember a szülőnek, amikor hallgatni kellett volna? Hányszor hallgatott, amikor beszélni kellett volna? Hányszor teher az öreg szülő? Hányszor nincs idegzet elhordozni a tanácsot, a zsörtölődést, az öreg vagy beteg szülő még jobban megromlott idegzetét? Jézus sem dicsér meg minket mint gyermekeket. De mi is csak szégyelni tudjuk magunkat.”

Textuárium: Ex 20,12; 21,17; – Lev 19,32; 20,9; – Péld 20,20; 30,11; – Mt 7,11; 15,4; – Ef 6,1; – 1Tim 5,1 s köv.

Nyelved

„Nyelved ütései csontokat törhet”, mondja egy helyen az Írás, a másik helyen pedig így folytatja: „Sokan hullottak el kardok által, de még többen a gonosz nyelvektől.” Ha a rágalmazónak magának kellene végigszenvednie azt a fájdalmat, amit nyelvével másnak okoz, akkor talán kevesebb volna a rágalom.

Gondold el, egy kis hólabdát gurítasz le a hegyről játékból, és mire az a völgybe ér, már lavina lesz belőle és falvakat temethet el.

Használd nyelvedet köszönésre, imádkozásra, bátorításra, jó hírek közlésére, vidámításra, tanításra és ajánld fel Isten dicsőségére!

A tiszta kéz

Barátom mesélte, hogy amikor Rómában járt, meglátogatta a világhírű Montessori iskolát. Amint a tanítást figyelte, látta, hogy a tanítónő különböző ruhadarabokat tett a gyermekek elé. A vak gyermekek ujjakkal villámgyorsan végigfutottak az eléjük tett szöveteken, majd mosolyogva neveztek meg a tárgyakat.

A tanítónő hangsúlyozta, hogy a helyes érzékelés alapja a tiszta kéz.

Elgondolkoztam ezen. Tiszta kéz kell ahhoz, hogy a körülöttünk lévő tárgyakat helyesen érzékeljük?

Bizony így van ez a lelkiekben is, tiszta szív kell ahhoz, hogy a körülöttünk lévő eszmeáramlatokat helyesen foghassuk fel.

Tanulószo

Tunyogi Lehel
Eszmény

A kezdet Igéje

Alapige: 1Mózes 1,1

Isten Igéjéhez csakis a megilletődöttség áhítatával lehet közelíteni. Főképpen a kezdet Igéjéhez. Nemhiába inti óva a mestert és tanítványát a Talmud, amikor arra figyelmeztet, hogy: „Nem lehet tanítani ... a teremtés történetét, ... aki ezt a ... dolgot kutatja, jobb lenne, ha meg sem született volna ... Tudniillik azt, hogy mi van az ég alatt, az ég fölött, az ég előtt és az ég mögött.” (Hagiga 11b) Sőt, az egyik zsidó bölcs, Ben Szira szentenciája értelmében: „Ami rejtve van, ne keresd, az elfedettet ne kutasd, a számodra megengedettel foglalkozz, nincs jussod az eltitkolthoz.” (Hagiga 13a) S akkor – kérdezhetnénk – miért foglalkozunk mégis az előlünk – „hét pecsétel” – elzárt „rejtelem”-mel? Azért – válaszolhatjuk –, mert mi nem az „eltitkolt”-tal, hanem a feltárttal, Istennek a Maga által kinyilatkoztatott Igéjével „foglatatoskodunk”, Amihez, Akihez igenis megengedett, hogy „jussunk” legyen. De persze ez a „ius” egyikünket sem jogosítja fel arra, hogy olyan kapukat döngessünk, amelyek amúgy sem tárul(hat)nak fel. Hanem ehelyett meg kell elégednünk azzal, amit Isten felnyitogat értelmünk ráeszmélő tekintete előtt (Lk 24,31–32) és aminek az evangéliumot „első kézből” kapott tanítványok örömeivel örvezzhetünk.

I.

A Biblia első szavával – בראשית – kapcsolatosan, a Talmud felteszi azt a kérdést, hogy miért kezdődik a Tóra a א betűvel? A választ a betű alakja alapján adja meg, hogy miként a א felülről, hátulról és alulról zárt, előlről pedig nyitott, ugyanígy az ember számára is a felül, alatt és mögött levő dolgok, vagyis a kezdet „keretei” el vannak rejtve, csupán a kezdetet követő események hozzáférhetőek.

Viszont egy másik válasz is kínálkozik, amely a betű jelentésével függ össze: א (א) ugyanis köztudottan „ház”-at, „otthon”-t jelent. Eszerint Isten már a kezdetkor, illetve azt megelőzően, gondviselő jelenlétével, teremtő kegyelmes szándéka szerint már „otthon”-t biztosított a még meg sem teremtett világ, a még meg sem alkotott ember(iség) számára. Hiszen Ő maga az „Otthon”, a „Hajlék”, „mert Ő benne élünk, mozgunk és vagyunk.” (ApCsel 17,28) Ahogyan maga a Teremtés könyvének szerzője, az „Istenembere” Mózes vallotta a 90. zsoltár-imádságban: „Uram, *Te voltál nekünk hajlékunk* nemzedékről nemzedékre: *mielőtt* a hegyek megszülettek volna, és létrehoztad volna a földet és világot.” (Zsolt 90,1–2; Kecskeméthy István fordítása) Isten mindent, a teremtést, világot, ember(isége)t megelőző szeretetteljes jelenlétével élet-, illetve létalapot és célt, értelmet biztosított a teremtés előtt álló világnak és benne az embernek. Tamási Áron mondatja ki a hajléktalanságtól kínzott, rabszolga-leszármazott négerrel az otthontalanságban vergődő Ábel kérdésére adott választ: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.” A rengeteget, a várost és Amerikát megjárt Ábel végre megtalálja a keresett választ a vándorlásra késztető kérdésre. S ennek hatására visszakanyarodik oda, ahonnan elindult. Mint minden ember, aki az élete kacskaringós útjai után visszaadja lelkét a minden test zálogházába.

II.

A „kezdet” a teremtés pillanata: ahogyan a már idézett Kecskeméthy fordításában olvashatjuk „*Kezdetben, mikor Isten az eget és a földet megteremtette ...*” (Gen 1,1) A születés ideje tudott, a fogantatásé viszont ismeretlen marad (sokszor még a földi szülők számára is), a mennyei Teremtő Atya viszont ismeri nemcsak fogantatásunkat, hanem még a formáltatásunk előttiségünket is. (Jer 1,5)

Csak Isten képes teremteni, alkotni, az ember számára nem adatott meg (minden karizma-bővülködésében, sok-sok tehetsége mellett sem) az a képesség, hogy teremtsen, vagy alkosson. Amit az ember tehet, az csupán a munka, a Teremtő Isten teremtésének, teremtményeinek szorgalmas megfigyelése, feltárása, gondozása, visszatükrözése. Több ízben és egyéb összefüggésekben már említettem azt a nyelvi-nyelvtani tényt, hogy a héber nyelv nem ismer más alanyt a „teremteni”-vel (אָרַךְ) kapcsolatban, hanem csak kizárólag Istent. Ide kívánczok Constantin Brâncușnak egy vallomása, mely szerint: „... nagyfokú arroganciát tanúsítunk akkor, amikor alkotómunkának nevezzük azt, amit mi csinálunk. *Ez munka, és csak annyi. Csak Isten alkot (teremt)*” (idézet Peter Neagoe: *A Montparnasse-i szent* című regényéből).

III.

Az építő mindig az alappal kezdi és a tetőzettel fejezi be munkáját. Ha javításra kerül sor, akkor a tető kiigazításával indít és úgy araszol az alapok felé. Igénk leírása szerint Isten fordítottan épített a teremtés során, ugyanis előbb az eget, majd a földet teremtette (bár maga a sorrendiség nem szó szerint, nem kimondottan hangsúlyozott).

Ézsaiás bizonyágtétele szerint „Így szól az Úr: Az egek nékem ülőszékem, és a föld lábaimnak zsámolya.” (Ézs 66,1) Azzal, hogy Isten előbb az eget, vagyis jelenlétének trónusát (lásd LXX: Θρόνος) teremtette meg, mintegy örökösének pajzsát, védőszárnyainak oltalom-boltozatát terítette ki az akkor mégcsak megteremtendő föld, földi világ fölé – azért, hogy ne csak „ápoljon” és „eltakarjon”, de örökkévaló hajlékot, bomolhatatlan otthont, indulást és érkezést jelentsen a vándorvilágnak, a történelem emberzsellérének. Az ég áldásos „égisz”-e alatt biztonságosan indulhatott földi útjára a földi élet, világgá a világ.

Az igehirdetés tulajdonképpen a szavak tégláival történő házépítési kísérlet, próbálkozás arra nézve, hogy a fogalmak falai közé szorítsuk az Igét, hogy magunk mellé cövekeljük a „jó nekünk itt lenni” (Mt 17,4; Mk 9,5; Lk 9,33) hangulatát, hogy feltarisznyáljuk magunkat a kezdet ígéretességével. Ezért térünk vissza újból és újból a kezdet Igéjéhez. Viszont ne feledjük az ézsaiási (Ézs 66,2) figyelmeztetést: „...Hiszen mindezeket kezem csinálta, így álltak elő mindezek; így szól az Úr.” Ámen.

Vasárnapi prédikációk

Botos Csaba

Somosd

Küldetés, és ami előtte van

Alapige: 2Mózes 4,1–17

Bibliolvasás: János 20,19–23

Kedves Testvérek, bennem mindjárt az Ige első olvasásakor feltevődött egy kérdés: hogyan lehet ennyire akadékoskodó valaki? Miért kell valakivel ennyit vesződni? Nem lehetne sokkal gyakorlatiasabban valamit elintézni? Közben pedig nem vesszük észre, hogy itt tulajdonképpen rólunk van szó, ez a történet a mi történetünk. Ha valakiben van ellenállás, gyerekes makacsság, akkor az bennünk van. A régiek a mi tanulságunkra írtak meg. Tanuljunk hát Mózesről.

Isten kiszemelte Mózeszt terve megvalósítására, elvitte egy negyven esztendő „továbbképzésre” a pusztába, megvárta, amíg fiatalos heveskedése alábbhagy, verekedő kedve a csendben meggyógyul, és akkor ott, az el nem égő csipkebokor mellett szóba állhat vele. Így szokott Isten cselekedni azokkal, akiket kiválasztott valamilyen terve véghezvitelére. Azokat pedig addig neveli, alakítja, amíg alkalmasak lesznek célja megvalósításához. Őneki pedig mindig van ideje kívárni a mi gyógyulásunkat, még akkor is, ha mi siettetnénk vagy lázadoznánk ellene. Neki nincs elfogyó ideje, Ő az örökkévalóságban él. Csak nekünk legyen türelmünk, Neki biztosan van. Biztosan megtapasztaltuk már a mi Urunk törődését, hosszútűrését a mi életünkkel kapcsolatban. Csak azért teszi ezt, mert nagyon-nagyon szeret. Jobban már nem is szerethetne, hiszen Fia életénél többet adhatna-e érettünk? Mérhetetlen kitüntetés az, ha valakit valamilyen feladatra kiválaszt. Vajon mi tudjuk-e, hogy mire választott ki Isten? És tesszük-e az Ő akaratát?

Tulajdonképpen nem is olyan nagy baj az, hogy Mózes nem egyből állt reá a küldetésre. Sokkal nagyobb baj az, ha valaki a saját maga lendületéből, meggondolatlanul vág neki az útnak Isten nélkül, mint megfontoltan, néha egy kicsit akadékoskodóan, de az Úrral. Valaki azt mondta: inkább menjen valaki késéssel Ninivébe, mint Jónás, semmint menetrend szerint Tarsisba. Nem abból származik minden bajunk, hogy sok mindent meggondolatlanul, a magunk gondolataira figyelve teszünk, és nem kérjük ki Urunk vezetését? Vizsgáljuk meg magunkat Isten Lelke előtt: jó lelkiismerettel el tudom-e mondani, hogy amit most elgondoltam, az Tőle van? Boldog az az ember, akit semmiért nem vádol lelkiismerete.

Ezután Isten egy szabályszerű kísérletsorozaton vezeti végig Mózeszt, hadd tanulja meg egészen gyakorlati módon: „Én veled vagyok.” Velem számolhatsz. Ha én küldelek, akkor ne kicsinyeskedj. Nyugodtan mehatsz.

Mi van a kezdedben? Ez az első didaktikai kérdés. Látszólag nagyon banális kérdés. De Isten kérdései sohasem banálisak. Mózes erre a nagyon hétköznapi kérdésre őszintén megfelelt: Bot (Uf). Egy száraz bot van a kezemben.

Nem kéri ki magának, milyen kérdés ez Istentől? Hát ne légy már ilyen kicsinyes! Egy bot kit érdekel? Istent. Őt érdekli mi van a kezünkben, mi ragadt bele, amit valami-
kor felvettünk, de amit már letenni nem tudunk, mert belenőtt a markunkba. És ez már egyáltalán nem mindennapi kérdés: mi van a kezdedben? Valaki, akinek nagyon sok minden beleragadt a kezébe meg a szívébe is, egyszer nagyon kifakadt: Higgye már el, felvettem ezt a poharat, de már letenni nem tudom. Beleragadt a kezembe. Elhittem neki,

mert saját tapasztalatomból tudom, hogy ha Isten nem döbönt reá, nem kérdez rá, magamtól észre sem venném, mivel van tele a kezem. Ha Isten nem készített egy ilyen leltárt velünk, talán soha nem kiáltanánk szabadulás után. Áldott, szent rákérdések ezek. Van-e, lesz-e becsületes, őszinte válaszunk? Aki küldetésben van, annak nélkülözhetetlenek ezek az eszméltető kérdések. Mózes őszintén válaszolt. Bot van a kezemben. Válaszolhatok én is: tele van harárcsolt dolgokkal, hamis vágyakkal, indulatokkal. Milyen jó, hogy olyan Istenünk van, akivel szemben nem kell alakoskodnunk, megjátszanunk magunkat, akinek szabad igazat mondanunk. Még akkor is, ha azzal a bottal sokszor nekimentem a másoknak, ha azzal letaglóztuk is egymást. Mert egy botot, mint általában mindent, kétféleképpen lehet használni: ütni, vagy rátámaszkodni. Mózes már az első módszert kipróbálta: abból már kinevelte Isten hosszútűrő irtalma, már csak egyetlenegy maradt: a rátámaszkodás. Olyan valóságosan akar Ő támaszom lenni, mint az a bot. Merjünk rátámaszkodni. Ne támaszkodj a tapasztalatodra, a szokásaidra, a mások elvárásaira, hanem egyes egyedül Őreá. Ő azért jött, hogy Rá támaszkodjunk. Kik használják e botot? A gyengék! Isten népe egyet tud, amire már rég rájött: magamban „vagyok a semmiség maga” (469. ének, 4. vers). Ezt soha senki ne felejtse el, még akkor sem, ha a hamis lélek nagyon is az önbizalomra épít. Spurgeon egy alkalommal nagyon áldottan hirdette az evangéliumot. Az igehirdetés után odament hozzá valaki és azt mondta: testvér, ilyen áldott igehirdetést rég hallottam. Mire a prédikátor: Barátom, már megelőztek! Mondta ő arra a hamis lélekre, aki mindig kéznél van, hogy önteltekké, magabiztosakká tegyen minket. Ne féljünk leleplezni, nevén nevezni a kísértést, és rátámaszkodni arra, amit nekünk megígért. A mi Istenünk ígéretei igazak és ámenek. Kétségekívül bízhatunk benne, akkor is, ha észérveink azt diktálnák, hogy nem érdemes, vagy nevetséges Őbenne bízni. Mi lehetünk gyengék, de az Ő ígéretei erősek. És mi van akkor, ha azt vesszük észre, hogy az a pálcá kigyóvá változott? Valóban, félelmet kelt bennünk a kigyó, menekülünk a közeléből. Mózeset pedig arra biztatja: fogja meg a farkát. Nem kell sem félni, sem elmenekülni, nincs ok a pánikra. Ha pedig Isten mondja, akkor bizonyosan úgy van. Vajon mi az az életemben, amitől menekülök, amitől megijedtem, amitől félek? Isten nekem mondja: ne igézzen meg semmi, ne görcsöljek be, a gonosz egyik módszere, hogy félelmet gerjeszt: ott félnek nagy félelemmel, ahol nincs félelem – mondja az 53. Zsoltár 6. verse. Jézus Krisztus semlegesítette a félelmet: Ővele, az Ő szavával meggyógyulhatunk kízó félelmeinkből, gyötrő remegéseinkből. Fogd meg a farkát. Nem olyan félelmetes az, mint ahogyan kinéz. Sem a betegséged, sem a gondjaid nem olyan kilátástalanok, mint ahogyan gondolod. Az Ő szavára száraz fává változik. Kiszárad a kívánság fája, elhervadnak előítéleteink, megerőtlenedik a bűnnek a teste. Egyik leánytestvérünk mondta el egyszer, hogy egy ifjúsági alkalomról késő este igyekezett hazafelé a sötét utcán. Minden ízében remegett, és eszébe jutott az Ige: A teljes szeretet kiüzi a félelmet. (1Jn 4,18) Ezt az Igét mondogatta magában, és szíve egyre csendesebb lett. Az Ő szeretete valóban kiüzi a félelmet. Mikor visszanezünk majd a megtett útra, esetleg odaátrol, akkor majd meglátjuk, igaza volt az Istennek, mennyit reszkettünk oktalanul. Higgyünk hát Neki.

A második didaktikai kísérlet: dugd be a kebeledbe a kezed, majd vedd ki. És a keze poklos, azaz leprás lett mint a hó. Egyik pillanatról a másikra. Micsoda banális mozdulat ez is. Hát Istent a kezem is érdekli? Igen, érdekli. „Dugd be a kezed, húzd ki a kezed.” Mintha emlékeztette volna Isten: emlékszel, mikor ezzel a két kezeddal leteperted azt az egyiptomit? Akkor is leprás volt az a kéz, és nem is akármilyen leprás. Ha nem nyitja ki a szemünket, még észre sem vesszük milyen szennyes, beteg éppen a kezünk, az, amit mindennap használunk. Vajon rájöttünk-e már „leprásságunkra”? Leprás kezűnkől va-

jon megundorodtunk-e már? Attól a leprás kéztől, amelyik pofozni is tud meg inádkozni is. Simogatni is, csalni is. Áldani is és ökölbe rándulni is?

Testvéreim, jó hírként kiáltja bele Isten e világba, hogy van gyógyulás! Minden leprás kéz az Ő áldott szíve mellett gyógyul meg. Mózes a saját kebelébe dugta a kezét és meggyógyult. De vajon mi meggyógyulhatunk saját magunktól? Hiszen a szívünk mellett is lepra van! Attól legfennebb még leprásabbak leszünk. Jézus Krisztus annyira szeretete a leprásokat, hogy maga mellé engedte őket. Nekünk mindannyiunknak van helyünk mellette. Egyedül Ő nem volt leprás, és nem irtózik a mi leprás életünkötől. Lehet, mások félnek tőlem, vagy én félek már magamtól is, de Ő nem fél tőlünk, sőt szeretne közelünkbe kerülni, hogy egészen megtisztítson az Ő dicsőségére.

Isten azt mondja Mózesnek: ennek a két jelnek biztosan hinni fognak a zsidók. A zsidók lehet hogy hinnének, de nem hisz Mózes, ami még inkább szomorú. A nép hinne, de nem hisz az, aki hirdeti a csodát. Tényleg szomorú állapot. Vajon lehet-e így szabadulást hirdetni? Semmiképpen. Először gyógyuljon meg a hirdető, aztán majd meggyógyulnak azok is, akiknek hirdetik a szabadulást. Mindig ez a helyes sorrend, mégha sokszor felcserélődni is, látszik a helyzet. Majd hisz a nép, ha a Mózesek meggyógyulnak, ha látja a nép a lelkipásztorja tiszta kezét! A leprás kéz csak szennyezni tud, de nem képes szabadításra vezetni.

Harmadik csodára is telik Isten szeretetéből, mert Mózes továbbra is csökönyös: biztosan nem fognak hinni – gondolja ő –, hiszen mindenki önmagából indul ki. Nem hisznek, mert én sem hiszek. Akkor pedig Isten a *vér csodáját* adja eléjük. A kiöntött vízből vér lesz. Tényleg nem mindennapi csoda. Isten ezt a jelet még egyszer megismételte a világ számára: nagypénteken. Akkor is vért öntött erre az átokverte földre, úgy gondolván, erre a jelre majd hisznek. Az a vér pedig jobban beszél, mint az Ábel vére, vagy a Mózes által földre öntött vér. És beszélnek azok az életek is, amelyeket Ő mosott meg drága vérével mindenféle tisztátalanságukból. Ez a vér a földre folyt, és nemhiába. Mindazok akik hiszünk, ebből a vérből és ezáltal a vér által születünk újjá, hogy megtisztított életünk által higgyenek az emberek. Vajon nem azért nem hisznek az emberek, mert a vér csodája nem látszik rajtunk?

A jeleknek és bizonyosságoknak fellegei veszik körül Mózeset, de ő tovább szabadkoczik: Nehéz nyelvű vagyok, nem tudok beszélni, küldj, akit akarsz! A zsidó legenda úgy tartja, hogy egy alkalommal a kicsi Mózes elé egy tál aranyat és egy tál parázst tettek, hogy ebből jövendöljenek a sorsa felől. Ő az arany felé nyújtotta volna a kezét, de Isten angyala a parázs felé taszította, mert az arany a vesztét jelentette volna, ebből arra következtettek volna, hogy hatalomra tör. Így a parázzsal teli kezét a szájába vette és megégette nyelvét, azóta lett dadogós. Isten azonban a „megégetett” nyelvűeket választotta ki, hogy szabadításra vigyék az övéit. Nem baj az, ha felismerjük alkalmatlanságunkat, lehúzó erőinket, ezek által jut érvényre az Ő dicsősége. Legalább Mózes nem dicsekedhetett, hogy az én beszédem győzte meg a fáraót, hanem napnál világosabb lett, hogy mindez Isten szabadítása. Isten mindenkinek adott valamilyen testi fogyatékoságot, hogy senki el ne bízta magát. Egy alkalommal egy zenekarban egy egyszerű acélháromszöget (triangulumot) azért nem szólaltatott meg a gazdája, mert az úgy sem hallszik. Micsoda az ő zeneszerszáma a hegedűsökhöz, fúvósokhoz képest. Meghallotta ezt a karmester, és rászólt: miért nem ütötte meg a triangulumot? Akkor döbönt reá ez a zenész, hogy a nagy zenekarban az ő személye is fontos. A Te személyed, a Te szolgálatoed is nagyon fontos, csak végezd az Ő dicsőségére.

Végül is Mózes elment és teljesítette küldetését. Csak az a kérdés: nem lehetett volna mindezt egyszerűbben, könnyebben? Nem lehetne megspórolni annyi vitát, válást, civakodást és nyugtalanságot? Annyi fiatal tönkrement életet meg lehetne menteni, ha idejé-

ben reá figyelni. Vajon, ha most küld Isten, ha most bíz rád feladatokat, akkor meddig kell még bajlódjon veled? Most küld, most kell menni, most szól, most kell engedelmeskedni. Ma ha az Ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szívetekeket. Ámen.

Páll Attila Csaba

Fiatfalva .

Harcoló vagy békét kereső egyház?

Alapige: Apostolok Cselekedetei 2,42

Bibliaviasítás: 1Királyok 18,17–40

Kedves testvéreim. Egyre gyakrabban fogalmazódik meg bennem a kérdés, hogy milyennek kell lennie az egyháznak ahhoz, hogy elsődlegesen meg tudjon felelni a Szentírás mércéjének, de a társadalomban is meghatározó szerepet töltsön be. Igényt tarthat-e az egyház erre a kettős szerepkörre? Vagy kizárja a kettő egymást? Vajon fel tudja vállalni korunk egyháza, hogy az Úr fényeként mutasson utat a sokszor célt vesztett, kilátástalansággal teli világnak? A választ mindenképpen a Szentírásban kell keresnünk. Keresünk hát együtt, hogy mit mond az Ige az egyházzal.

A lekción és az alapige két kornak két ellentétes egyházképét tárja elé. Az egyik egy zajos, mozgalmas, eseménydús kép. Itt Illés a kétfelé sántikáló népet meggyőzi arról, hogy az Úr az Isten és nem a Baál. Az erőszakosságában is Istenét tisztelő Illés rámutat arra, hogy a választott nép rossz úton jár. Első olvasásra idegenkedünk a történet-től. Úgy érezzük, hogy nem a mi világunk. Az az egyház, az a vallásosság amelyhez mi szeretnénk kapcsolódni, úgy érezzük másról szól. A történet az etika és a keresztyén értékrend mérlegén is híjával találtatna mai szemmel. Egy dolgot mindenképpen meg kell látnunk. Ott és akkor ez volt az egyetlen módja annak, hogy a nép Isten mindenekfelett való Úr voltát megtapasztalja. Mondhatjuk, hogy harcoló egyház volt „a választott nép egyháza”. Sok minden ellen harcolt és szót emelt, ami felett a mai gondolkodásmód hajlamos félresiklani. Akkor is, ha idegen és távoli ez a világ, sok mindent meg kell szívlelnünk a történetből.

A másik ige, a mai alapigénk egy csendes, lelkiekre építő, együtt és egymásért imádkozó, tudatosan Krisztushoz forduló egyházat mutat be. Felolvasott alapigénk az első század keresztyén gyülekezetéről mond el alapvető ismertető jegyeket. Olvasva és hallva a bibliai verseket, úgy érezzük, hogy Jézus Krisztus igehirdetése halló fülekre talált. Az ő magvetése beérett és gyümölcsöt termelt. Azok, akik meggyógyultak, akik megtisztultak, akiknek szerettei életét változtatta meg az Úr Jézus, azok tudatosan keresték a Vele való kapcsolatot. Keresték az Úrral való kapcsolatot, és az egymás megtalálása, a gyülekezetté való kovácsolódás elsődleges feladat volt számukra. Az emberek megtérése, Istenhez való visszafordulása nem szalmalángszerű fellobbanás volt. A Krisztus testébe való tagolódást nagyon komolyan vették, de ugyanakkor a legtermészetesebb dolognak tartották. Korán rádöbbsen arra, hogy Krisztushoz való tartozásuk egész életüket meghatározza. Megérezték, hogy Isten nem csak az ünnepnapok, a nagy események Istene. Ő teszi élhetővé az életet, Ő szenteli meg életünk mindennapjait, Ő az, Aki életünk minden cselekvését tisztává és a Szentírásra épülővé teheti.

Ha egy szóval szeretnénk jellemezni az apostoli kor gyülekezetét, akkor talán azt mondhatnánk rá, hogy: aktív. Aktív és békességre igyekező egyház. Azt azonban, hogy mivel, mivel és milyen mérce alapján köthet békét, a Szentírás alapján határozta meg.

Az Ige az egyház négy alpmegnyilvánulását tárja elé: igehirdetés, közösség, sákramentumokkal való élés és hálaadás.

1. *Apostolok tudománya.* Az első gyülekezet igehirdetésen és igei tanításon felépült közösség volt. Magánházaknál és templomokban egyaránt hirdették a Krisztusról szóló történeteket és tanították az Ószövetség igéit. Tudták, hogy a hit hallásból van, és lehetőséget akartak teremteni koruk társadalmá számára az ige hallgatására. Hirdették az igét alkalmas és alkalmatlan időben, alkalmas és alkalmatlan helyen. Mondhatnánk, hogy egész életük igehirdetés volt. Vallást tettek hittükről és Krisztushoz való tartozásukról otthonaikban és munkahelyen, piactereken és templomokban, ünnepnapokon és munkától fáradtságos hétköznapiokon. Az apostolok tudományán felépülő igehirdetés volt a biztosítéka annak, hogy a gyülekezet az Úr Jézus tanítását elfogadó közösséggé válhatott.

2. *Közösség.* A Krisztus javaiban való részesedés egymás mellé állította az embereket a maguk teljes mivoltában. Volt közöttük gazdag és szegény, egészséges és beteg, fiatal és öreg, munkabíró és erejét vesztett. És mégis „mindnyájan pedig, akik hívének, együtt valának és mindenük köz vala.” (ApCsel 2,44) Irigylésre méltó ez a kép. Idegen embereket úgy kovácsolt közösséggé az Ige, hogy rádöbbentek mi a közös mindnyájuk életében. Mindenki, különbség nélkül, Isten Jézus Krisztusban megmutatott kegyelmére volt utalva. Megéreztek, hogy mindenük, ami van, az Úrnak ajándéka, és az Úrhoz való tartozásuk lélekben kötelezte őket a felebarátaikkal való közösségre.

Milyen nagyszerű közösségben tudtak élni egymás számára egészen idegen emberek! Hol van ez a közösség ma? Melyik gyülekezet, de melyik család mondhatja el, hogy ennyire átlátszó és világos az élete? Amikor rokonok civakodnak egy ekenyomnyi földért, amikor testvérek nem tudnak megosztózni a szülői örökségen, akkor kérdés marad számunkra, hogy békét kereső, vagy harcoló egyházra van szüksége a ma társadalmának. Az egyháznak feladata, hogy munkálja a békét az embereknek egymással való viszonyában, munkálja a békét a sokszor zúgolódó emberek Istennel való kapcsolatában. De az egyháznak harcolnia kell azért, hogy a közösség minden szinten megvalósuljon, harcolnia kell az emberek istennélkülisége ellen. Szót kell emelnie akkor, ha a világ és a társadalom értékrendje nem felel meg a Szentírás mércéjének. Különösen hangzik, de a különböző helyzetek határozzák meg, hogy mikor keresi a békét és mikor harcol az egyház.

3. *Úrvacsora.* A kenyér megtörése és a pohárban való részesedés elsősorban az Úr Krisztussal való közösséget fejezte ki. Mikor a világ millió gondjától megkeseredik az étel az emberek szájában, amikor összeszorult torokkal keresi az ember a választ a „hogyan továbbra”, amikor a szánkhoz emelt pohár a keserűség pohara, vajon vágyakozunk-e eléggé az úrvacsorai közösségre? Nem kellene engednünk, hogy az úrvacsora alkalmi csak ünnepünk velejárói legyenek. A Krisztussal való közösség ennél sokkal többet jelent. Az úrvacsora egy külön igehirdetés alapját is képezheti. Most elég nekünk tudnunk, hogy a sákramentumok helyes kiszolgáltatása nélkül nincs igazi egyház.

4. *Ima, hálaáldozat.* Elérkeztünk hitéletünk egyik alapvető megnyilvánulásához, az imádsághoz. Sokan vagyunk és nagyon sokfélék. Az imádság mindenkinek mást és mást jelent. Az erőtlennek ereje, az özvegynek vigasztaló társa, a betegnek gyógyír, és sorolhatnánk tovább, hogy mi mindenben megtapasztaltuk az imának erejét. Sokszor mégis oly nehéz imádkozni. Kezünk könnyebben szorul ökölbe, hogynem imára kulcsolódna. Beszédünkben talán könnyebb helyen áll a káromló szó, mint az áldás és fohász. Jó ez nekünk? Olyan jó lenne megpihenni néha a mindennapi rohanásból, és hálát adni Istennek a naponta elvett javakért. Áldás lenne, ha figyelni tudnánk egymásra, és mindent Isten dicsőségére tudnánk cselekedni.

Az első gyülekezet életében ezek a jellemzők nem korlátozódtak csak istentiszteleti alkalmakra. A hétköznapi részeivé váltak. És ez adott erőt és jövődőt az egyháznak az üldöztetésben, a katakombák mélyén, a szenvedésben.

Harcoló, erőszakosnak tetsző egyházra, vagy békés, csendes egyházra van tehát szükségünk? A 42. vers egy mércét mutat nekünk. Ez az egyház. Van igehirdetés és hallgatás, van ígére figyelő szeretetközösség, van úrvacsorázás és van hálaadó, Istennek szentelt élet. Megfelelünk-e ennek a mércének? Egyház-e a 21. század gyülekezeti közössége? Gyülekezeteink be tudják-e építeni e négy elengedhetetlen elemet a hétköznapokba? Szeretnénk kikerülni a válaszadás elől. De a kérdés személyesen hozzánk szól. Érzik-e gyülekezeteink, hogy sok tennivaló lenne annak érdekében, hogy közelítsünk mindnyájan ehhez a mércéhez?

Az eddigiekben talán azt éreztük, hogy az egyház maga köt békét, vagy egymaga harcol a fennálló rend vagy inkább rendetlenség ellen. Nem testvéreim, nem erről van szó. Az egyház mindig és mindenben Isten akaratát keresi. Isten Igéjében keresi az örök igei választ a mindig pillanatnyi kérdésre és kihívásra. Nem könnyű feladat. Isten adjon erőt mindnyájunk számára, hogy mindig megtaláljuk a Hozzá vezető utat és mindig az Ő akarata szerint tudjunk élni. Ámen.

Szatmári Szilárd

Magyarózd

Példázat az engedelmességről

Alapige: Máté 21,28–32

Bibliaolvasás: 1Sámuel 3,1–10

Isten kegyelméből ebben az esztendőben is megérhettük a betakarítások időszakát. Sok a tennivaló, szólít minket a kötelesség. Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy Isten is hív minket az ő szőlősebe. Ne késlekedjünk, hanem induljunk el már most! Engedelmeskedjünk az ő felszólításának nem csak szóban, hanem cselekedetekben is.

I.

Jézus küldetésének vége felé közeledve felmegy Jeruzsálembe, hogy ott beteljesítse az Atya akaratát. A nép vénei és a főpapok már nagyon zúgolódnak ellene. Miközben Jézus a templomban tanít, minden szavát árgus szemekkel lesik, hogy megfogják és elítéljék. Ezzel a hátsó, ártó szándékkal kérdezik tőle, hogy honnan van az ő hatalma, amellyel cselekszik. Jézus visszakérdez: honnan volt a Keresztelő János hatalma? Habár a nép vezetői szorultságukban visszahúzódnak a kérdés elől, Jézus nem hagyja lezáratlanul a témát és mintegy válaszképpen elmondja ezt a példázatot, melyet szintén kérdéssel indít.

De mit gondoltok ti? Jézus párbeszédbe elegendik a vesztére törő főemberekkel. Ha arra gondolunk, hogy Istennek a Fiáról van szó; akinek „az Atya mindent hatalmába adott” (Jn 13,3), akkor csodálattal kell adóznunk e cselekedetének. Az Atyától kapott hatalmát arra használja fel, hogy leereszkedjék az emberekhez, hogy meggyőzze Istennek igazságáról még azokat is, kik ellene törnek. Jézus rávezetni, megértetni akar e közvetlen kérdező módszerével.

Vajon mi hogyan élünk az Istentől kapott esetleges hatalmunkkal, megbízatásunkkal, hivatalunkkal? Tudunk-e krisztusi alázatossággal „alászállani” még rosszakaróink közé is, próbáljuk e Isten akaratát türelemmel megértetni és megmagyarázni, vagy helyzetünkkel visszaélve csak parancsolunk és kijelentünk, anélkül, hogy kérdeznénk és meghallgatnánk másokat. Jézusnak volt türelme, ezért is tárja eléjük e példázatot.

II.

„Vala egy embernek két fia” hallhatjuk a példázat elején. Ezzel a sorral kezdődik a tékozló fiú története is. (Lk 15,11–32) Ebben történetben is, Jézus két emberi kategóriát, két Istennel szembeni magatartásformát mutat be. Célzatos volt ez a szanhedrin tagjaira nézve, akikkel Jézus éppen vitát folytatott. A zsidó nép vezetői nyomban magukra ismerhettek e kettős vonatkozásban. De üzenetértékű ez az egyház ma élő tagjai számára is, kik állandó öngazolásban élnek. Örökös vita az egyházban, hogy kik Istennek édes gyermekei és kik a mostohagyermek? Ki az, aki valójában cselekszi az Atya akaratát?

„Eredj fiam, munkálkodjál ma az én szőlőmben” Az Atyának ezek a szavai mind a két fiú felé elhangzanak. Isten minden gyermekét felszólítja és elküldi a maga szőlősebe. Azonnali hatállyal kell döntenünk: még ma elindulunk vagy véglegesen elmulasztjuk a lehetőséget. A mai napra szól a felhívás, holnap talán már késő lesz. Bizony sokszor hallottuk ezt a hívást és megbízatást. A kérdés csak az, hogy miképpen válaszolunk erre. A viszonyulási lehetőségeket a két fiú magatartása példázza.

„Nem megyek, de azután elméne” olvashatjuk az első fiúról. Keleten az apa iránti engedelmisség szent férfiúi köteleesség volt. Akaratának megtagadása vérlázító tettnek, megbotránkozotató dolognak, szentségtörő bűnnek számított. És most ez a tiltakozó szó nem hangzik el a példázatbeli fiúnak az ajkáról. Ebben az esetben természetes lett volna az azonnali megtorlás, erőszakos meggyőzés, az engedetlenség hathatós büntetése. Ilyesmirel azonban nem olvashatunk. Isten nem parancsolóan, hanem szelíden szólít fel bennünket a szőlőjében való munkálkodásra. Az Úr ismeri az embernek makacs, habozó, bizonytalankodó természetét. Ezért felszólít bennünket és türelmesen vár. Ez az a kegyelmi idő, amely alatt nekünk határoznunk, döntenünk, majd lépünk kell. De vajon meddig tart ez? Hányszor hallottuk mi e szelíden hívó szót és hányszor tagadtuk meg az engedelmisséget! Nem volt kedvünk a szőlőbe menni, mert tunyák voltunk, mert féltünk, mert kényelmetlen lett volna ott tartózkodni. Nem mozdultunk ki megszokott életünk kényelméből, féltünk a világ ítéletétől, riasztott a gond, nyomorúság. Még Isten türelme tart, még el lehet indulni.

Az első fiú magába szállt és engedett Isten hívásának, megteremté az isteni türelem gyümölcsét. A mi büntudatunk felébredt-e? Elindultunk-e?

„Én elmegyek, Uram, de nem méne el”. Egy ősrégi zsidó formulával válaszol a második fiú Isten felszólítására. Igen Uram, itt vagyok, engedelmeskedek neked és elmegyek és nem ment el. Erre mondja azt Jézus a Mt 7,21-ben: „Nem minden, aki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába, hanem aki cselekszi az én mennyei atyám akaratát.”

Ezt a magatartásformát is magunkénak érezhetjük. Benne rejlik életünk örökös feszültsége a kimondott szó és a tett, az ígélet és a megvalósítás, a felvállalás és a véghezvitel között. Hányszor tettünk elhamarkodott ígéretekkel embereket, melyeket kényeszerből, kényelemből, félelemből vagy megalkuvásból nem tartottunk be! Isten felszólítására is hányszor mondtuk ki hangos szóval az igent a mi eskü- és fogadalomtételleinkben és időközben elfeledkeztünk arról. Magunkban is oly sokszor fogadkoztunk, de mindhiába. Önmagunktól vajmi kevésre vagyunk képesek. Figyelemreméltó a példázatban, hogy miképpen szűkíti le Jézus az Isten iránti engedelmisségünket a két fiú esetére. Nem olvashatunk olyasmiről, hogy valaki igent mondjon Isten hívására és azon nyomban megcselekedje azt. Miért nem lehetséges? Azért, mert nincs tökéletes ember, ennél fogva nem lehet tökéletes engedelmisség sem. Az ember saját maga erejéből képtelen a jó cselekvésre, hacsak a Szentlélek újjá nem szüli (HK 8. kérd.). Egyedüli megoldásként marad az őszinte bűnbánat és Isten kegyelmének megtagadása hit által.

III.

Ezzel szinte véget is érhetne a prédikáció. Jézus azonban minden kétséget és félreértést kizárva megmagyarázza az amúgy önmagában is világosan érthető példázatot, melyet elsődlegesen a nép véneire és főpapjaira vonatkoztat. A példázat magyarázatában Jézus visszakanyarodik a szanhedrin tagjaival folytatott vitához Keresztelő János hatalmát illetően. János hirdette Isten országának eljövetelét és a megtérést, de ők, mint Isten kijelentésének féltékeny örei bűneikben maradtak. Lukács így tesz erről bizonyosságot: „És mikor ezt hallotta az egész nép és a vámszedők, igazat adának az Istennek, megkeresztelkedvén a János keresztségével. A farizeusok pedig és a törvénytudók az Isten tanácsát megveték ő magukra nézve, nem keresztelkedvén meg őtöle.” (Lk 7,29–30) Ebben a megátalkodott állapotban találtatott a nép vezető rétege Jézus nyilvános működésének kezdetén, és íme a kereszthalála előtti időszakig semmi sem változott.

Szólott hozzánk is megszámlálhatatlan alkalommal a prófétai szó. Mi magunk is hangoztatjuk azt erkölcsi ítéleteinkben főleg másokra nézve. Vajon a mi életünkben állott-e be változás az isteni szózat hatására? Hányszor figyelmeztetett bennünket Isten olyan emberek által, mint Keresztelő János, ki egyszerű ruhát hordott, szerényen élt, de az igazság útján járt. Tudunk-e figyelni az ilyen emberek szavára, vagy gögösségünk és büszkeségünk magaslatáról lenézzük, megvetjük őket? Isten Igéje arra tanít, hogy a magukat megalázókat felmagasztalja Isten. Erről beszél a továbbiakban Jézus.

A paráznákat és vámszedőket, a társadalom legerkölcstelenebb rétegét állítja Jézus példaként a főpapokkal és a nép véneivel szemben. Nem mintha ők nem lennének bűnösök, csupán az ő erkölcstelen életük a makacs példázatbeli fiúéhoz hasonló, aki eleinte engedetlen, de végül bűnbánó magatartást tanúsít. Ezzel szemben a nép vezetői csökönyösek ellenkezésükben. Mily megszegyenítő ez a nép vallásos vezetőire nézve. Így válik a megalázottból felmagasztalt, az elrettentő példából követendő, a bűnösből tiszta.

Mindez a bűnbánat által lehetséges, melyet a kegyelmes Isten az Ő Szentlelke által ébreszt bennünk. Imádkozzunk ezért a Lélekért. Isten hív az ő szőlőjébe. Induljunk el bűnbánó szívvel és cselekedjük az Ő akaratát. Ámen.

Vályi-Nagy Ágnes

Bázel

Keskeny út vagy széles út ma

Alapige: Máté 7,13–15

Bibliailvasás: Zsoltárok 1,1–6

Amikor vándorlásokról beszélünk, akkor utakról is beszélünk. Végeláthatatlan, nyaktörő, kanyargós, rögös utakon jár, aki egyszer elindul s elhagyja a biztonságát. A héten gyakran adunk arról számot, hogy az életük különböző szakaszaiban felkerekedő emberek milyen utakon és hova jutottak. E tematikát fontolgatva találtam rá a jól ismert textusra:

Mt 7,13–15: Menjete be a szoros kapun. Mert tágas az a kapu és széles az az út, amely a kárhozatba visz, és sokan vannak, akik azon járnak. Mert szoros az a kapu és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik azt megtalálják.

Bizonyára legtöbbünknek előbukkannak az emlékei, hogyan magyarázták nekik annak idején a Hegyi Beszédnek ezeket a mondatait, amely a keresztyén etika un. Magna Chartájához tartozik. A széles és a keskeny út hasonlata szinte kínálja magát az illuztrációra. Számos művészt s még több mélyen vallásos festőt készítettek ezek a mondatok arra, hogy megfessék a két út jeleneteit, hogy mindennapi életünkre lefordítsák Jézus

intelmeit. A 19. és a 20. századból ránk maradt képekből, melyek protestáns körökből származnak s amelyek igen hasonlítanak egymásra, én egyet választottam ki, amit szeretnék kicsit közelebről leírni.

A kép alján útmutató tábla látható; a balra vezető út a „halálba és a kárhozatba”, a jobb oldali az „életbe és a boldogságba” vezet, hirdeti a tábla. A bal oldali kapu széles és vonzó, s sokan sétálnak be rajta, legtöbbször jól öltözött polgári hölgyek és urak. A kapuból széles, kényelmes út vezet tovább, s az út szélét különféle épületek díszítik, ilyenek: „Fogadó az élet értelméhez” – be lehet látni, s a házból s az udvarából sugárzik a jókedv: isznak, táncolnak, mulatoznak az emberek. A további épületek: színház, játéktér, lottózó, zálogház. A járókelők be-betérnek valahova, beszélgetnek, veszekednek, a gyerekek pimaszkodnak, a katonák lövöldöznek, nem tudni mire s miért. Az út végén hatalmas tűz ég: egy jól megépített város ég le, villámlik és az eget a bosszú angyalai népesítik be.

A jobb oldali kapu, amely az élethez vezet, szoros, nem feltűnő. Az innen felfele vezető út nyaktörően meredek, számtalan magas lépcső kanyarog a magasba. A sötét, kanyargós utat is épületek szegélyezik: templom, vasárnapi iskola, árvaház, diakonisszaház épült errefele. Itt persze sokkal kevesebben járnak. A keskeny út végén természetesen nem tűz ég, hanem egy angyal várja az ide érkezőket, s vezeti be őket az Örök Városba, a Mennyei Országába. A képet nem magyar festő rajzolta, ez azonnal látszik a ruhákon, a polgári intézményeken, a házak formáján. Aránylag kiegyensúlyozott körülmények között élő, kispolgári protestáns-pietista körökben terjedt el ez a kép. Nálunk, közép-kelet Európában más képet kellett volna festeni, mert mások voltak a körülmények – de igen széles körökben, úgy gondolom, még ma is ennek a képnek szellemében magyarázzák Jézus szavait. A széles út tele van kísértésekkel, világi dolgokkal, élvezettel, csalással, szenvedélyekkel, de végül a kárhozatba vezet – míg a keskeny út, melyre Jézus szólít fel minket, sok lemondást, aszkézist is követel tőlünk, de az út végén elnyerjük jutalmunkat. Nem akarom kigúnyolni a kép festőjét, aki megpróbálta Jézus szavait a maga korára s körülményeire tisztességesen lefordítani. Azonban úgy gondolom, hogy egy dolgot nem vett észre: eltért Jézus szavaitól, s a maga elképzelését festette meg: bosszúálló fantáziáját mindazokkal szemben, akiknek túl jól megy a soruk ebben az életben, s vágyakozását a tiszta élet és a rögzös út végén integető jutalom után. Az ítélkezést magára vette, mert úgy döntött, hogy ő tudja, mi a jó és a rossz.

Pedig a Hegyi Beszéd két mondatában egészen másról van szó. De hát miről? Mi lehet ez a kétféle út, s milyen képet festenek róla mi? Milyen elképzeléseink vannak az Istennek tetsző útról, illetve annak ellenkezőjéről? Könnyű nemet mondani, annál nehezebb néha az igenevet kifejezni.

Megpróbálok beszámolni arról, hogy mire jutottam: először is arra, hogy az előbbi ábrázolás alapjaiban téves. A két út ugyanis nem csak a szélességében és a meredekségében különbözik egymástól, hanem valami másban. Jézus második mondata így hangzik: „Mert szoros az a kapu és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik azt megtalálják” – *kevesen vannak, akik megtalálják*. Nem arról van szó, hogy életünk egyik pillanatában eldöntjük, hogy jók vagy rosszak akarunk-e lenni, s döntésunktől függően jobbra vagy balra indulunk. A helyzetünk sokkal inkább hasonlít azokhoz a mesebeli vándorló szegénylegényekhez, akiknek az útkereszteződéseknél fogalmuk sem volt, melyik út hova vezet, s ki-kik vaktában választotta a maga útját. – A keskeny utat nehéz megtalálni, hangsúlyozza Jézus. Nemhiába imádkozik a zsoltáríró a 25. zsoltárban: „Utaid Uram *mutasd* meg, hogy el ne tévelyedjem, te ösvényidre *taníts* meg, miken intézd menésem”. Az Istennek tetsző utat kérni kell, hirdeti az Ige, mert az annak nyílik meg, aki hajlandó elindulni rajta.

A szoros kapura csak kevesen találhatnak rá, figyelmeztet Jézus, s ez megegyezik önmagunk néha igen fájdalmas tapasztalatával is. Krízishelyzetekben, életünk néhány igen keserű, magányos, kétségbeesett pillanatában úgy érezhetjük: mindenki elhagyott minket. Hívjuk Istent, könyörgünk, s csak süket némaság a válasz. Egyedül maradunk a féltelmeinkkel, a kérdéseinkkel, senki nem fogja meg a kezünket. Úgy érezhetjük magunkat, mint annak idején a tanítványok a viharos tengeren, akik annyira félték az elpusztulástól, hogy a vizen járó Jézust, a segítséget félreismerték: az hitték, kísértet, s még inkább megrettentek. (Mk 6,50). Életünk mélypontján Isten is hallgat, nem avatkozik be, nem mondja, mit kell tennünk. Hiszen épp ezt jelenti a mélypont: senki sincs ott, aki segítsene, pont akkor, amikor kellene: senki.

„Útaid Uram mutasd meg”, foházkodunk a 25. zsoltár szavaival, ami ezt is jelentheti: kibírni a hallgatást, a mélypontot minden józan ész és érv ellenére is, és reménykedni. Reménykedni, ami nem mást jelent, mint a nem látható dolgokba vetett bizonyosságot. A mély-pont lehet akármilyen mély is, mégiscsak egy pont, melynek határai vannak, s amelyet megint elhagyunk. A sötét veremből ki lehet jutni. Ez az evangélium, az örömhír. A verem nem végállomás.

Isten hitünk szerint nem olyan, mint a turistáknak felszegezett útmutató táblák, amelyek vagy stimmelnek, vagy nem. Nem is az az út, amelyre bárkit is kényszeríteni lehet. Nem, Ő a Szentírás alapján az embernek szabadságot adott: felnőtt-számba vette, felelősséget ruházott rá, hogy meg lehessen benne bízni, és ne kelljen kívülről irányítani. A felelős felnőtt keresztyén élet nem állhat tiltó táblákból, s régen rossz, ha egy felnőtt ember úgy érzi, figyelik minden lépését, s minden kihágásért megrendszabályozzák. Ha végiggondoljuk, Jézus a széles út maga korabeli házait látogatta, legtöbbször kétes egzisztenciákkal mutatkozott. Aki egyszerre szabad és felelős ember, akit nem rákényszerített normák irányítanak, az gyakorlatilag bárhol megfordulhat, nem válik feltétlenül kárára.

Akkor viszont mit jelenthet a széles és veszélyes út, amire Jézus figyelmeztet? Úgy gondolom, hogy az igazi veszély éppen abban van, hogy az olyan széles, olyan magától értetődő, hogy már alig vesszük észre. A széles út alatt mindazt a tendenciát értem, amikor megmondják nekünk, mi a jó s a társadalomnak kedves és hasznos viselkedési norma. Hogyan kell biztosítani magunkat, ha felelősen élünk, hogyan kell nyaralunk, ennünk, szépítkeznünk, egymással érintkeznünk, mitől leszünk boldogok. A mindenkori normákba belesimuló élet útjai kétségtelenül szélesek s meglehetősen jól védettek mindenféle idegen hatás ellen.

Ezzel szemben állna a keskeny út, amelyről hitünk alapján tudhatunk. Csakhogy a hitünk nem igazít el minket maradéktalanul, hiszen erről szól a legtöbb bibliai történet, s erről szól az életünk. Nem tudjuk egész pontosan. Minden tettünk mögött ott lapul egy bizonytalansági tényező, egy kérdés: jól cselekedtem-e? Nem kellett volna-e másként reagálnom, másként cselekednem? Nem tudjuk, pedig szeretnénk tudni. Képtelenek vagyunk a teljesen következetes életre, tele van az életünk kompromisszumokkal, esetről esetre mérlegeljük, mit kellene tennünk. Sőt, néha elég pontosan tudjuk, mit kellene tennünk – s nem azt tesszük.

Kevesen vannak, akik megtalálják a keskeny úthoz vezető szoros kaput, mondja Jézus. A legtöbben rá-rátalálnak a keskeny útra, aztán megint csak letérnek róla. De akik elkötelezték magukat, azok mindig tovább keresnek. A jó úton haladás biztonságérzetét ráhagyják arra, aki egyedül hivatott arra, hogy végérvényesen eldöntse, mi a jó, Istennek tetsző és mi annak az ellentéte. Ők megmaradnak keresőknek, kérdezőknek, de Istentől kérdeznek. Ők kicsit talán bizonytalanok, de mindig nyitottak azzal szemben, akitől a végső választ várják. A belső bizonytalanságuk nem más, mint Isten felé való nyitottsá-

guk: nem a hezitálás vagy a gerinctelenség jellemző rájuk, hanem ellenkezőleg: gyakran pontosan tudják, mit kell tenni: ha a többség elnyom egy kisebbséget, ha az ököljog győz, ha valakit kigúnyolnak, semmibe vesznek, elárulnak: akkor hirtelen nyilvánvalóvá válik, merre vezet a keskeny út, amely ellenállásra szólít fel, s biztatja a rajta járókat: legyen erőtök azok mellé állni, akiket igaztalanul bántanak, legyen bátorságotok kinyitni a szátokat akkor is, ha mindenki hallgat! Ne féljete!

Széles, gyönyörökkel teli út, szemben a keskeny, komor úttal: nem ezen van a hangsúly. Ha bibliai történeteket olvasunk, tudjuk, hogy azok nem csak komorak, hanem az életigenlés, melegség, szeretet – sőt, még a kényeztetés jó érzése is árad belőlük. A Szentírás nem élet- és örömmellenes, nem követel örökös harcot, örökös aszkézist. Gondoljunk csak a Hegyi Beszéd közepére (Mt 6,25ff): „Ne aggodalmaskodjatok!” Jézus azt magyarázza, hogy Isten nem csak a hasznosat s az elkerülhetetlent teremtette, hanem a szépséget is: a mező virágait is. Nem azért, mert tettek valamit, hanem csak úgy: mert a szépség, a jóézés, az aggodalom nélküli és boldog élet is lehet Istennek tetsző, jó élet. Addig, amíg a szépséget és a gondtalanságot nem mások rovására éljük. Amíg nemcsak gondjainkban, hanem örömlnkben is nyitottak vagyunk Őfelé, akitől azt kérjük: mutasd meg utaid, Uram, hogy időben észrevegym, mikor kell irányt változtatnom, másfelé indulnom. S te áldd meg az életemet, kényelmemben és nagy kényelmetlenségeimben is. Ámen .

(Elhangzott Palicson, az EPMSz konferenciáján)

Két választás van

Sok száz évvel ezelőtt mesélte el Ezopusz a két béka esetét, melyből még ma is tanulhatunk.

Két béka beleesett egy köcsög tejfölbe. Ő, kiáltott fel az egyik, azután elmerült és megfulladt. A másik azonban bátran küzdeni kezdett, addig vergődött a sűrű tejfölben, míg mozgásától összeállt egy darab vaj, melyen szilárd pontot nyert és így megmenekült.

Ha balszerencse ér, két választásod van. Elveszted fejedet és lesüllyedsz, vagy pedig szembeszállsz a veszéllyel és győzöl.

Ne azért imádkozzál tehát, hogy a megpróbáltatás elkerüljön, hanem legyen bátorságod, erőd és hited szembeszállni a veszéllyel.

Reformáció ünnepére

Szász Attila

Körtvélyfája

Az igaz ember hitből él.

Alapige: Róma 1,17b

Bibliolvasás: 1Korinthus 16,13–18

Amióta Luther Márton a wittenbergi kolostor egyik ódon cellájában önmélesztő tépelődések és igazságkereső lelki tusakodások eredményeképp eljutott a címbeli felismerésre, azóta a reformáció egyik alapigéjévé vált Pál apostol római levélbeli megállapítása: *Az igaz ember hitből él!* Ebben a pillanatban talán még Luther sem sejtette, hogy e felismeréssel egy új világ alapkövét rakta le, egy olyan világét, mely a hangsúlyt a cselekedetekről a hitre és a hit által nyerhető isteni kegyelemre helyezte. Miközben a korabeli római egyház minden lehetőséget megragadó pénzszerző igyekezetében a bűnbocsátó cédulák árusításáig süllyedve hirdette a hívők bűnből való megváltásának a cselekedetekben kínálkozó lehetőségét, Luther a Biblia igéi alapján a megváltás egyetlen lehetséges útját a bűnös ember számára Krisztusban, a Krisztusba vetett hitben és a kegyelemben mutatta fel. Erre a meggyőződésre épp a Római levél tanulmányozása révén jutott el. Azóta a reformáció egyházaiban az egyik legtöbbet idézett bibliai ige épp ez a mai ige: *Az igaz ember hitből él!*

E rövid igét olvasva méltán érezzük azt, mintha az egész Római levél lenne egyetlen mondatba belesűrítve. Micsoda tömény eledel ez nekünk, akiket hitbeli gyengeségeink csupán a tej italának megemésztésére tesznek képessé! És mégis, az Ige üzenete a mának, azaz nekünk szól! Próbáljuk meg a hit alázatával megérteni Isten Szentlelke nekünk szóló üzenetét!

Miközben az idők fölötti mennyei üzenetet megpróbáljuk elhelyezni a mulandó időben, azaz miközben a tömény eledelt megpróbáljuk tejnek italtávé, azaz érthetővé tenni, lelki szemeink előtt megjelenik a mindenkori üdvösséget, azaz a lelki tisztaságot, Isten közelségét kereső ember. Az emberi léleknek ezt a természetes vágyakozását a Pál apostol korabeli Róma vallásainak sokasága próbálta kielégíteni. Keleti kultuszok és görög misztériumok, császárkultusz és mágia, a szigorú önmegtartóztatás és féktelen hedonizmus, az egyiptomi Ozirisz és Ízisz kultusza és a szíriai termékenység-istenek kitűnően megfértek egymás mellett a Római Birodalom vallásos szinkretizmusában, és próbálták oltani az emberi lélek üdvösség utáni szomját. Ám ez sehogyan sem sikerült. A pogány vallások minden igyekezete ellenére maradt az égő vágyakozás, mely továbbra is az igazságra szomjazott. Az evangéliumra, Krisztusra volt szükség, sőt az „Igaz ember hitből él” bibliai igazságot felismerő reformációra, hogy a megváltás után sóvárgó ember felfedezze a szabadulás egyetlen útját nem önmaga gyámoltalan igyekezeteiben, a cselekedetekben, hanem a Krisztusba vetett hitben.

Az „igaz ember” kifejezést olvasva bizonyára megkérdezzük: létezik-e egyáltalán igaz ember? Van-e egyáltalán létjogosultsága e kifejezésnek abban az értelemben, melyben a hétköznapi életben szoktuk használni? Önmagunkat, mai világunkat szemlélve egyre inkább megerősödünk a nemleges válaszbán. Nem, nem létezik igaz ember, még akkor sem, ha néha beszélünk róla.

A jelenkori Izraelben megérdemelt megbecsülésben részesülnek azok az emberek, a kik a második világháború idején a náci uralom alatt életük kockáztatásával zsidó embe-

reket mentettek meg a deportálástól és ezáltal a haláltól. A megbecsülés jeleként mindegyikük tiszteletére egy fát ültettek, ültetnek egy parkban, az ún. Igazak parkjában. A magunk emberi mértéke szerint igaznak nevezhetünk ugyan embereket, de érezzük, értékelésünk mennyire távol áll az igaz ember meghatározásában az igazságra vonatkozó egyetlen és csalhatatlan isteni mértéktől. Számunkra pedig mindenképpen ez az irányadó.

Amikor a Biblia igaz emberről beszél, az „igaz” jelzőt mindig relatív értelemben használja. Igaz lehet egy ember valamihez vagy valakihez mérten, vagy éppen a bűnösökkel, a gonoszokkal szemben. A bírói eljárás során egyik félről megállapítják, hogy vétkes, a másíkról pedig, hogy igaz. Ennek megfelelően az igazat felmentik, a bűnöst pedig elmarasztalják. A Róma 3,10 („Nincsen igaz ember egy sem.”) alapján abszolút értelemben véve igaz ember nem létezik. Mégis, mind az Ószövetség, mind pedig az Újszövetség említ olyan embereket, akik igazak voltak: Noé, Jób, Keresztelő János szülei, József, Jézus földi apja, Kornéliusz százados és mások. Mindannyiuk „igaz” volta valamiben megmutatkozik. Nátánél például „igaz izraelita” volt, akiben nem létezett álnokság. Noé igaz volt, mert Istennel járt. Jób igaz volta abban állt, hogy feddhetetlen volt, mely őszinte kegyességben és másokért való imádkozásban mutatkozott meg. Igaz lehet az ember Isten törvénye és a törvény iránti engedelmissége függvényében. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy Isten törvényét bárki ember be tudná tartani, de már csupán a törvény betartásának igekezeete, az igazságra való törekvés is érdemesíthet valakit az „igaz” minősítésre. Mind az Ószövetség, mind pedig az Újszövetség tanítása egyértelmű arra nézve, hogy nemcsak az igazak részesülnek kegyelemben, hanem a bűnösök előtt is nyitva áll az út a megtérésre, hiszen Isten nem gyönyörködik a bűnös halálában. Éppen ezért, ha a bűnös, akár az ítélet fenyegetésének hatása alatt is, de megtér és a törvény és igazság szerint él, akkor elkövetett vétkei nem kerülnek említésre. (Ez 33,14–16) Így nevezik az ítélet által megtisztított Jeruzsálemet „igaz város”-nak. Így válik az ítélet a megigazító kegyelem eszközévé. Így lehet a bűnös, Istentől elrugaszkodott, de az Isten szavát, ígéretét mindezek ellenére elfogadó ember mégis igazzá, éppen azért, mert Isten szuverén kegyelme igaznak nyilvánítja őt. Reformációi igénk tanításával teljesen egybeesik Habakuk próféta megállapítása, mely szerint „az igaz ember hite által él.” Azaz, az Isten véghetetlen kegyelme által igaznak elfogadott, Krisztus kiontott vére által megtisztult, a bűn terhétől Krisztus váltsága által megszabadult ember hitből él!

Az eddig elmondottak alapján világos: mint bűnös ember távol állok attól, hogy igaz legyek Isten előtt. Hiszen „nincsen igaz ember egy sem.” Igaz, hogy naponta harcot vívok bűneimmel, de ugyanúgy igaz, hogy ebben a küzdelemben oly sokszor alul maradok. Van bennem vágy egy tisztább, Isten szerintibb életre, de erőm minduntalan kevésnek bizonyul ahhoz, hogy vágyaimat el is érjem. Elhatározásokban sincs hiány, de ezek megvalósításának útján az első lépéseket mindig másnapra halasztom. Több hűséggel akarom keresni Istent, akinek tudom, hálásnak kellene lennem, de az én hűségem minduntalan zátonyra fut a mindennapok kísértésein, hálám pedig oly sokszor csupán tartalom nélküli szavak sokasága. Bízni akarok Istenben, sokkal jobban, mint eddigi életemben, de bizalmamat mindig csak életem realitásaira tudom építeni. Lelkem mennyei nyugalom után vágyakozik, Istenben akar elpihenni, de e föld sokkal nagyobb erővel vonz és oly könnyedén töri le bennem naponta e vágyat. Tudom, egy mustármagnyi hit is hegyeket képes megmozdítani, és számomra az épp akkor hiánycikk, amikor legnagyobb szükségem lenne rá. Felemelt fővel járok e világban mint akinek nincs takargatnivalója, de érzem, bizony Káin módjára kellene lesütnöm szemem Isten mindeneket látó tekintete előtt. Ne igazodjatok e világhoz, int Pál apostol az okos istentiszteletre ugyancsak a Római levélben, miközben az én lelkem naponta e világhoz igazodik, annak

törvényei, szokásai határozzák meg gondolkodásomat, magatartásomat, néha még hitéletemet is. Hogyan is tudnám a magam bűneinek nyomorúságát hordozva megítélni, hogy mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes. (Róm 12,2) Nincsen itt nekünk maradandó városunk, mégis e földi lét tart fogságában, és gátol meg abban, hogy az örökkévaló hajlékra való felkészülés legyen életem legfontosabb tennivalója. Tudom, Isten dicsőségét kellene munkálnom, mégis a magam dicsőségének vagyok megkötözött rabja. Bűnbánatom szinte óráiban bizony naponta reá kell döbennem, hogy ég-föld távolságra állok Isten igazságától.

És mégis! Én, aki oly távol állok az igazság isteni mértékétől, a meg nem érdemelt kegyelem által úgy léphetek az én mennyei Atyám elé, mint akinek bűneit Krisztus vált-sághalála elfedezte, mint aki Krisztus vérében tisztává lett, mint aki már felöltözte a megváltottnak azt a fehér ruháját, melyről a Jelenések könyve beszél. Igen, a Krisztusba vetett hitben elfogadott kegyelem által lehetek ott Isten mennyei királyi széke előtt, együtt azokkal, akik velem együtt e földi élet nagy nyomorúságából jöttek ugyan, de lelkük ruháját megfehéřítették a Bárány vérében. És e kegyelem által nekem, a Krisztusban hit által megigazultnak megadatik a mennyei királyi szék előtt való szolgálat lehetősége.

A kegyelem által nekem adott „igaz” minősítés azonban kötelez engem. Éspedig arra, hogy megteremjem az Istenhez tartozó élet gyümölcseit, melyek a Példabeszédek könyve szerint az igazmondás, a békességet munkáló beszéd, a hatalom közmegelégedésre való gyakorlása, a szegények, nincstelenek gondjainak felkarolása és általában az élet munkálása.

A Krisztusban megszentelődött élet gyümölcsei ezek.

Mert a fa gyümölcseiről ismerhető fel!

Ha pedig valóban Krisztusba oltott ág vagyok, az egyetlen és igaz szőlőtöbblől táplálkozó szőlővessző, nem lehet az én életem gyümölcstelen. Ha pedig mégis így lenne, ez maga lenne a képmutatás reám süttött bélyege.

Az igaz, azaz a Krisztusban igazzá lett ember kiváltsága az, hogy hitből él. Bármennyire is furcsa, de életét nem az értelem, a ráció, az oly sokat emlegetett realizmus határozza meg, hanem a hit. Meri Istenre bízni magát, még akkor is, ha sok mindent nem ért, ami körülötte, vele történik, még akkor is, ha oly sokat tapasztalt értelme adott helyzetben más megoldást ajánlana. Hitben hordozza betegségét, így nem tekinti azt Isten részéről igazságtalanságnak. Hitben hordozza el kudarcait. Éppen ezért azok nem törik le a kétségbeesésig, nem veszik el életkedvét. Nem érti ugyan, hogy élete keskeny útján miért vannak tövisek, de azokat alázattal vállalja. Hogyan is érthette volna az Egyiptomból alig szabaduló Izráel az Ígéret földje felé vezető úton támadt nehézségeket, amikor az Úr Mózes által képviselt hívására indult el. Akkor miért a fáraó üldözö hadserege, miért az éhség, a szomjúság, az idegen népek támadásai. A hit azonban, ha meg is ingott néha, vállalta végül is az ismeretlen út nem várt nehézségeit. Ábrahám sem értette, miként lehet Isten ígérete által népek atyja, ha maga az Úr kéri tőle, hogy áldozza fel hón szerett egyetlenegyét, Izsákot. Hite azonban erősebb volt apai érzéseinél, Istenhez való ragaszkodása nagyobb egyetlen gyermeke iránt érzett szereteténél. Pál apostol sem értette hogyan végezheti a reá bízott missziói munkát testében a betegség tövisét hordozva. De hitben gondolkodva és élve igenis megértette azt, hogy a mennyei Atya ígérete, „elég neked az én kegyelemem, mert az én erőm erőtelenség által végeztetik el”, mindenre elégséges számára. Még az oly sok testi és szellemi erőt igénylő missziói munkához is.

Az igaz ember hitből él!

Ez nem jelenti azt, hogy többé nem vétkezik, többé nem esik el bűnei terhének súlya alatt, de hitből élve, bűneit megbánva mindig újra tudja kezdeni, és kész a kegyelem

ajándékának elfogadására, hitéből táplálkozva újból és újból felemelkedik elesettségéből. A Krisztusban megigazult embert az jellemzi, hogy mindenben Istenhez igazodik. Nem egyszeri története ez életének, hanem állandó velejárója annak. Így lesz számára a hitből, hitben való élés sajátos életforma, melyen ha mások csodálkoznak is, számára egészen természetes.

Az igaz ember hitből él ezen a földön, de úgy, mint aki tudja: életet nyert az örökkévalóság számára is. Krisztusban való megigazultsága a leghatározottabban feljogosítja erre a reménységre. Ezért nem földi távlatokban gondolkodik csupán, hanem már most a mennyek országára tekint, ahol örökkévaló házuk van.

Legyen e reformáció által hirdetett bibliai igazság a mi életünk felismerése is!

Az igaz ember hitből él! Ámen.

Visky János

Kolozsvár – Bulgária-telep

Reformáció

Alapige: Apostolok Cselekedetei 3,1–10

Bibliailvasás: Máté 10,1–8

Reformáció ünnepén egy negyven évesnél alig idősebb béna emberről hallunk, akit a hozzátartozói rendszeresen felvettek, és oda vittek a templom kapujához. Ott letették és otthagyták, hogy napközben kolduljon. Mikor befejeződött a napja, ismét felvették, hazavitték, és bizonyára elvették napi jövedelmének jó részét. Így tettezték évtizedeken át az életét ez a viszonylag fiatal ember.

Íme, egy élet, amelyik teljesen ki van szolgáltatva másoknak. Olyan élet, amelyiket úgy hurcolnak, vesznek fel, visznek tovább és tesznek le, mint egy tárgyat. Ez az ember nem tud járni. Nem tud odamenni, ahova akar. Hiányzik saját döntési képessége. Bizonyára már többször átsuhant az agyán a gondolat, hogy jó volna már megszabadulni ebből a helyzetből. Ne vigyenek engem mások, ne tegyenek engem le, ne szedjenek fel mint valami rongyot, hanem legyen nekem is önálló személyiségem, legyen én is valaki. Ez a vágy ott van minden emberben.

Súlyos dolog, amikor az ember rádöbben arra, hogy ő úgymond „vitetik”. Manapság nagyon sok fiatal vitetik. Benne van ennek a világnak a sodrásában. De nagyon sok felnőtt is vitetik. Benne van a szokások szorításában, benne van az örökölt tradíció vonalában. Vitetik. Más is így teszi, nekem is így kell tennem. Ez a divat, és a divatnak nagy a hatalma. Vitetünk.

Nagyon sokszor az ember egész életén át vitetik. Vitetik olyanok által, akik könnyen le is teszik. Otthagyják. Ez történik lelki értelemben nagyon sok emberrel.

Vajon hány éve „vitetsz” te is ilyenszerűen? Sok ember élete derekán dőbber rá, hogy évtizedeken át „vitetett”, aztán letétezt, otthagyatott, mert csak addig kellett valakinek, amíg annak haszna volt belőle. Aztán leteszi, otthagya, továbbmegy nélküle, mert egy elhasznált tárgyra kinek van egyáltalán szüksége?

Ó, hány leány jár így, mikor odaadja magát könnyelműen annak, aki hazug ígéreteket suttog a fülébe. Hány ember érzi azt, hogy senkinek sem kell igazából, mint ahogy ez a béna koldus sem kellett senkinek. Esetleg a pénze?!

Nézzük meg meddig „vitetett” ez az ember? Különös helyre vitetett: a templom kapujához. Ott volt a legnagyobb forgalom Jeruzsálemben. Az is kereskedelmi meggondolásból történt, hogy a legforgalmasabb helyre tették le a koldust. Ma is így van. A koldus a legsűrűbben járt helyre ül, vagy vitetik, ha béna. S a legforgalmasabb embersűrűben a

legmagányosabb. Ott a legszerencsétlenebb, ott érzi a legjobban, hogy otthagyták. Sok ember nyüzög körülötte, de reá igazán senki sem figyel. Soha senki nem áll úgy meg mellette, hogy megkérdezze: miért is ülsz te itt? Miért? Miért vagy ilyen méltatlan állapotban?

Nézzük meg, ezt az embert letették a templomon kívül. Hány embert elvisz a szokás, a tradíció, a külső ünneplés vágya a templomig. Talán benn van már a templomépületben sok ember, és mégsem jut tovább. Ahogy sokan el is mondják: jártam én ugyan templomba, de nem tudtam, hogy mi is történik ott valójában. Nem értettem, hogy ott miről van szó. Egy számomra teljesen idegen világgal találkoztam ott, és én soha nem tudtam erre ráhangolódni.

Igen! Ez történik minden esetben azokkal, akik csak egy külső szokás, vagy valami idegen befolyás nyomán vitetnek a templomig. Sajnos sok esetben buzgónak tűnő egyházi szolgák is csak a templomig segítik el az embereket. Megelégednek azzal, hogy tele a templom. Vitetnek az emberek húsvétkor, karácsonykor, mert úgy szokás: a templomig. De Krisztusig már nem jutnak el. Addig, hogy lélekben kiegyenesedjenek, talpra álljanak, hogy rátaláljanak életük céljára, a koldus lelkiállapotukból kigyógyuljanak, és úgy érezzék ujjongó örömmel, hogy meggazdagodtak, nos, eddig sokan nem jutnak el. Ez a reformáció előtti állapot, a templomon kívüli helyzet, amikor valaki Isten világán teljesen kívül rekedt, és csupán holmi földi alamizsnát kap.

De egyszer csak megjelenik Péter és János, akik Jézus nevében jönnek. Akiktől eddig holmi aprópénzt kapott ez a koldus, mert akkor még csak a maguk nevében jöttek. Jöttek a tradíció nevében, mert úgy volt szokás. Elő volt írva az imádkozás órája. Fel kell menni a templomba, leróni Istennel szembeni kötelességünket – mondták –, aztán mehetünk tovább, vétkezhetünk tovább, mert majd úgysis Isten megbocsát. Majd eljövünk mi még ide. Ismét elmondjuk az előírt bocsánatkérő imát. De most Péter és János személyében Jézus érkezik oda. Ezért ők úgy állnak meg a koldus mellett, mint ahogy soha senki nem állt meg eddig mellette.

Így kezdődik valami új ennek az embernek az életében. Ezt az újat akarja Isten kibontakoztatni, amikor Jézus Krisztusban úgy áll meg az ember mellett, a fiatal mellett, a felnőtt mellett, az idős mellett, hogy megszólítja. Mert a koldust ritkán szólítják meg azok, akik odadobják az aprópénzt neki. Lelkük könnyítése végett odadobják az alamizsnát és igyekeznek tovább. Péter és János megáll, és ezt mondja: „Aranyom és ezüstöm nincs nekem.”

Pedig talán te azt várnád, hogy a sok aprópénz után valaki adjon neked már egy értékes aranyat. Lehet azt várnád, hogy ebben a szegény világban több pénzed legyen. Sok fiatal álmodozik: ilyen kocsim, olyan házam, jó állásom lesz, de kevés fiatal álmodozik arról, mit hozhat neki Jézus, mit kaphat attól, aki úgy áll meg mellette, hogy párbeszédet kezdeményez. Hányszor elsiettek már melletted emberek úgy, hogy talán formáságból odavetették: „Hogy vagy?”, de a választ meghallgatni már nem volt idejük. Hány fiatal fájlalja, hogy még a szülők sem ülnek le vele elbeszélgetni, megkérdezni, mi zajlik a szívükben, milyen kérdések, vágyak feszülnek a lelkük mélyén.

Jézus leáll, szóba áll, megkérdez: miért is vagy te itt? Miért nem vagy te beljebb? Miért nem vagy te az Isten szívének melegénél? Miért nem vagy te gazdagabb? Miért vagy te ilyen koldus? Miért nem telik a szeretetből másoknak? Miért olyan kevés a hited, a reményeséged? Miért félsz a holnaptól? Miért is aggódsz? Nagy reményekkel indult talán ez a fiatalember is, s látta hogy a bénasága egyre inkább elhatalmasodik rajta és egyre inkább súlyos teher lesz azok számára, akik naponta oda kell vigyék koldulni. Hány ember érzi: felesleges vagyok a világon. Az idős, ellehetetlenedő ember érzi: csak teher vagyok a környezetem számára.

Jézus a szeretetével érkezik minden emberhez: Nem vagy teher a számomra, érdeksz engem. Sőt, kíváncsi vagyok arra, mi lakik a szívedben, hogy miért is vagy te templomközelben és mégsem Isten közelében. Ne elégedj meg azzal, hogy a templom közelében vagy. Azzal, hogy néha bekerülsz a templom épületébe. Neked Isten közelségére van szükséged. Neked arra van szükséged, hogy Jézus Krisztus kinyújtott keze talpra állítson úgy, ahogy ezt a fiatalembert.

Azt mondta Péter és János ennek a béna embernek – mielőtt végbement volna a csoda: „Nézz reánk!” S az ember felnézett rájuk.

Nézz reánk. Hányszor néztél már fel valakire? Fiatal a felnőltre, a tanárodra, a szülődre, egy példaképedre, egy sztárra. S aztán nem kaptál tőle semmit. Talán éppen ezért nem tudtál többé felnézni reá. Kiábrándultál, csalódtál. Pedig minden ember vágyik arra, hogy felnézhesen valakire. Arra, akinek van hatalma talpra állítani, új célt adni neki.

Azt mondja Péter: nekem aranyom és ezüstöm nincs, de amim van, azt neked adom. Kell-e ez neked? Én nem földi kincsek birtokosaként jöttem. Jézus ugyanezt mondta, ezért Péterben Jézus szóval meg. Jézus azt mondta, az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania. Mégis Ő volt a leggazdagabb a világon, és ebből a mennyei gazdagságból adni akar mindenkinek, aki már ráérezett ennek a szükségére. Szeretném hinni, hogy azért van itt ma mindenki, mert többre vágyik aragnál és ezüstről. Jézus valami mást ad. Nem többet, hanem valami mást. Egészen mást, mint amit ez a világ adhat.

Ezért áll meg ma melletted és ezért szólít meg, azt mondván: nézz rám! Fordulj már el azoktól, akikből kiábrándultál, minden földi reménységedtől, amiben eddig csalódtál. Nézz rám és add a kezéd. Péter kinyújtja a kezét, megragadja ennek a bénának a jobb kezét, felemeli, és azt mondja neki: „Kelj fel és járj!”. Jézus nevében parancsolom ezt neked. S az az ember felkelt és nem csak járt, hanem bement velük a templomba, szökdelve örömeiben és dicsérve az Istent.

Ma, reformáció napján ennek az Igének a tükrében tegyük fel a kérdést: mi a reformáció? Akkor, a 16. sz. elején az történt, hogy valaki bátor lélekkel kiszegezett egy 95 tételből álló írást a wittenbergi vártemplom kapujára, megfogalmazta benne az akkori egyház sötétségei elleni kritikáit, jobbító szándékkal. Így indult el egy újító folyamat, ami évtizedeken át végigsöpört Európán, eljutott a magyarsághoz is. A magyar reformátorok bátor fellépése nyomán a magyar nemzet háromnegyed része áttért a reformációra.

Lehetne történelmi viszonylatban sok példát sorolni bátor kiállásról és türelemmel viselt üldöztetésről ennek kapcsán, de most nem ez a lényeg. A kérdés az, hogy ma számokra mi a reformáció? Az-e, ami e negyvenen túli ember számára volt? Őt mások odavitték a templom kapujáig, a Péter szavára talpra állt, és magától bement a templomba. Ez a reformáció.

Amikor talán szokásból vitetsz a templomig, de egyszer csak Jézus szava talpra állít, érzed, hogy szíven üt, mennyei tűz támad benned. Akkor érzed a szükségét annak, hogy beljebb kell menni. Eddig kinnrekedt voltál, didergő lélekkel vergődöttél. Nem ismerted az élet értelmét. Annyi minden leterhelt, otthagytak, vitettél a siker küszöbéig, de nem jutottál azon túl. Nagy csalódás ért. De most, íme, itt az esély: talpra állni, bemenni, fölszámolni a vegetálást. Az az ember akkor dönthetett, hogy a Jézustól kapott járóképesseggel merre induljon. A legelső vágya az volt, hogy bemenjen a templomba. A templomban pedig első dolga az volt, hogy szökdelve dicsérte Istent. Látta és hallotta őt az egész sokaság Istent dicsérni.

Megismerték, hogy ő ült alamizsnáért a templom Ékes kapujában, és megteltek csodálkozással, és azon való álmélkodással, ami vele történt.

Mi a reformáció? Amikor történik valami olyasmi, ami eddig soha nem történt. Mi a megújulás? Amikor megtörténik az veled, amit Jézus akar végbevinni az életedben. Ad-

dig nem vagy igazán református, amíg nem történik meg ez veled. Amíg nem látják a kívülállók csodálkozva, hogy veled valami olyan történt, ami után te nem Istent gyalázó életet folytatsz, hanem dicséred Istent. A te tiszta beszéded dicséri Istent. A te becsületes úton járásod dicséri Istent. Az emberekkel történő türelmes beszédmódod dicséri Istent. A te szorgalmad dicséri Istent. A te hűséges helytállásod dicséri Istent. A te alázatban járásod, a te engedelmisséged dicséri Istent. A te naponkénti imádkozó életed, bibliaolvasó kegyességed dicséri Istent. A te Krisztusról való bátor beszéded, bizonyágtételed dicséri Istent.

Ez az ember spontánul, vulkán-kitörésszerűen elkezd dicshimnuszot zengeni, mert olyant élt át, ami életre szóló volt számára. Nagy kérdés, hogyan fogunk mi továbbmenni a mai napon, fiatalok, felnőttek? Vajon álmélnodni, őszintén csodálkozni tud-e a környezetünk azon, amikor meglátja, hogy milyen szívvel, milyen derűs lélekkel, milyen tiszta étellel jársz te ezután? Ha lesz valakinek álmélnodnivalója rajtad, akkor valóban reformált életed van, s méltán nevezhetsz ezután reformátusnak. Másként, ha néha templomon belüli vagy is fizikai értelemben ittléted által, maradsz lelki értelemben Isten országán kívül rekedt szegény koldus lélek. Ámen.

Hogy mindent jól végezzek

Szegény asszony szólított meg: „hallottam, megint az imáról beszélt”. Olyan jó volt hallgatni, de egyben el is szomorított. Úgy imádkoznék, de nincs rá időm. Reggel négykor kelek, amíg mindent rendbehozok és előkészítek, ott a fél hét és a gyárba kell menni, mert én vagyok a kenyérkereső is. Mire hazaérek délután 6 óra van. Akkor mosok, vasalok a gyerekekre, vacsorát főzök.

Hát mondja, mikor imádkozzak?

Munkánk is lehet ima – szoltam, mondja ezt: Uram! Sok dolgom van, add, hogy mindent egészen jól végezzek.

Egy kis korom

Gyönyörű tájakon futott vonatunk. Az ablaknál állva elragadtatással néztem az erős hegyoldalakat, a sebesen siető tajtékos patakokat, omladozó várromot, virágzó bokrokat. Egyszerré minden elsötétült körülöttem, egy kis koromdarab esett a szemembe. Így aztán kénytelen voltam zsebkendőmet a szememhez tenni, és vége volt a szépségnek.

Egy kis korom elég volt ahhoz, hogy megfosszon a táj szépségeitől.

Milyen gyakran van az életben, hogy egész apró dolgok, kis bosszúságok, sérelmek és jelentéktelen félreértések el tudják rontani legszebb napjainkat.

A táj azért szép marad, csak mi nem tudjuk élvezni.

A Genezáret partján

Ablonczy Dániel

Magasság – mélység (Részletek)

Sárospataki diák letterem

Noha anyukámnak volt legnehezebb beletörődnie, útkeresésemnek legizgalmasabb változása volt ez a sárospataki diákság, még ha fokozatosan kellett is kiválni a megszokott környezetből. És keresztanyám szerepe, most látom egészen tisztán, Isten követsége volt a sorsom alakításában. Bár akkor még nem tudhattuk, hogy mindez Isten rendelése volt a javunkra. Józsefnek is be kellett látnia: „Isten küldött engem ide előttetek, hogy sok nép életét megtartsa.” (1Móz 45,8; 50,20) Másit is idézhetek: „Annak okáért nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené!” (Róm 9,16). „Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének mélysége... kinyomozhatatlanok az utai... Mert Őtöle, Óáltala, és Őreá nézve vannak mindenek.” (Róm 11,32–33,36.) „Mehajtom tehát magamat, imádom és áldom az Urat, Ő engem igaz úton vezérelt! (1Móz 24,48). Köszönöm.

Sárospatakot nemcsak csodálatos természeti körülményei, történelmi szerepe tette kívánatosná. Patak a szegények iskolája volt és megfelelő tanulási eredménnyel sokféle anyagi juttatást adott. A kis és nagy diákok minden ünnepen szívesen látott vendégei voltak, mint mendikánsok és legátusok, a gyülekezeteknek. A kedvezmények mellett nekem még továbbiakat is nyújtott az iskola. A hadiárvat Szuhán elkényeztették és ezért gyakran volt beteg. Patak sose kényeztetett, ennek következtében nem is voltam beteg. Bármilyen nehéz lecke volt is, megtanultam az önállóságot. A lakótársi közösségben meg kellett tanulni a dolgaimra vigyázni, rendet tartani, önállóan öltözködni. A nevelő szeretetnek sokféle hasznát tanulhatta meg a figyelmes diák. A nagyobb diákok nemcsak tekintélynek örvendtek a kisebbek előtt, de példát is mutattak. Patak adta először kezembe a Bibliát. Az iskola internátusában énekeltünk, áhítatokon vettünk részt. Aki szeretett olvasni, annak könyvtárak jelentettek óriási, egész életre szóló hasznot és előrejutást a művelődésben.

Maguk a diákok többet neveltek, alakítottak rajtunk, mint a tanáraink. Engem is karbantartott, ápolt, gondozott, nevelt, csiszolt az iskola. Ki kell mondanom, jó felkészítést adott életem későbbi próbáira! Igazi isteni ajándék volt. Valójában az egymásért való felelősséget is beoltotta a tudatunkba! Dicsérem Patakot? Megérdemli, ha mint diák hátlátlan voltam is. Jellemeket formált a magyar társadalom javára. Olyankor és olyan esetekben is, mikor a társadalom méltatlanul bánt velem! Erdélyi János ezt így fogalmazta meg: „Három fáklyám ég: hit, haza, emberiség!” Becsületére válik egy intézménynek, ha a diákjai így tudják megköszönni az áldásait!

Teljesen otthon van az írásmagyarázat levegőjében

Mennyi mindent kellene említenem még! De egyet nem szabad elfelejtenem. Egy dolgozott a „Homiletikai gyakorlatok” I. sz. füzetében. Ehhez tudni kell, hogy Szabó Zoltán, aki a gyakorlati tudományok professzora volt, megkövetelte minden diákjától, hogy vezessen füzetet a bibliaolvasásáról. És a becsületére mondom, hogy ezeket a füze-

teket nemcsak számon tartotta, de át is nézte, olykor csípős megjegyzéseivel nyomon is kísérté. A 11–16. lapon „Ki a nagyobb” címmel a Mk 9,33–35-ről írtam. A megjegyzésre büszke vagyok: „Teljesen otthon van az írásmagyarázat levegőjében.” Ilyet ritkán lehetett találni ezekben a füzetekben. Ez az írás azonban nem a professzorom dicséretéért maradt meg mind a mai napig a kezeim között. Hanem azért, mert ezt az igei felismerést, amit itt Isten bízott rám, soha többé nem felejtettem és nem felejtettem el. „Krisztus mellett az a legelső, aki az ő ügyének terhé legőszintebben, legodaadóbban vállalta és viszi.” Utólag jöttem rá, hogy Jézus szeretete egy egész életre közölte velem, mi az, amit Jézus áldozatáért nekem és minden keresztyénnek, nem bosszankodva, nem felháborodással, hanem a szeretet viszonzásaképpen szükséges minden pillanatban szem előtt tartania. A továbbiak során a „magasság és mélység” minden útján ez a tanácsadás vezetett. A Golgotán szenvedve kínjait, bennünket is szenvedni és meghalni tanít. Ennek, ha később is, sokféle megpróbáltatás során is hasznát vettem, mégis sárospataki örökségként kellett számon tartanom. Sárospatak, neked is köszönöm ezt az ajándékot!

Valamit a szárnyakról

Valamit a „szárnyakról”. A „szárnyak” természetéhez tartozik, hogy ki kell őket próbálni. Ha a próba nem válik be, a szárnyak leolvadnak. Viszont, ha a „szárnyak” között akadt „felülről való” is, akkor a kipróbáló nem zuhan a tengerbe. Hiszem, hogy Isten tervei egyedülállóak és szorosan hozzátartoznak az ember életének három „h”-jához. Ezek: hit, hivatás, házasság. Az elképzelésekből tehát, ami ehhez a háromhoz hozzátartozott, nem olvadt el, de amire nem volt szükség, az leolvadt. Életem „szárnyai” Sárospatakkaal voltak kapcsolatosak, mivel onnan ezekkel bocsátottak el, tovább repülhettem. Nálam ez sokáig tartott, mert túl sok volt a leolvasztani való. 1937-től 1944-ig nagyon hosszú az idő. Ki tudná megmondani, mindez miért tartott ilyen soká? Miért kellett annyi ideig várni? Szívszorító eseményeknek voltunk a tanúi. Lelkünk mélyéig meg kellett tanulni, hogy Istennél „mindennek rendelt ideje van”. (Préd 3,1) Isten nem késik és nem is siet. Nála nincs sem elvesztegetett, sem sietős idő. Ezek, a mi kategóriáink, amelyek Őt nem kötelezik. Minket viszont, ha vállalni merjük, köteleznek az Ő tervei. „Annak okáért nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené!” (Róm 9,16) Ő rólunk tervez, de sohasem nélkülünk, így míg a mi terveink megtalálják az Ő terveivel való harmóniát, telik az idő.

A karácsonyi ígét a hívők kezébe adom

Még 1952 végén kezdett foglalkoztatni a gondolat, hogy a karácsonyi Ígét kezébe adjam azoknak, akik a karácsonyi alkalommal meglátogatják a templomot, de egyúttal barátainknak, ismerőseimnek is adjak emlékeztetőt arról, hogy összetartozunk, hogy Istennek hálát adva ünnepeljük a karácsonyt és a kezdődő új esztendő. Azóta december első teljes hetét arra szánom, hogy valamilyen, saját kézzel készített Ígéket adjak szerettem, a gyülekezet és ismerőseim kezébe. A visszajelzések igazolták, hogy nem volt kárba vesztett fáradozás! Örömet szerezni, Isten nevében, ez az egyik legszebb karácsonyi ajándék.

Az Ő isteni ereje mindennel megajándékozott minket

A szerelem igazi ajándéka nem a flörtökben van, nem a virágokban, hanem a gyümölcsökben. 1960-ban megérkezik a tizedik gyümölcs. Ő az édesanyja nevét kapja. Ha nem illetlen, feljegyzem ide egy 1958-ban tett vallomásumat: „1956-tól kilenc gyermekünk van. Ha visszanezék és magamba nézek, még most is félek. Mennyi kockázat volt ebben és mindabban, amit még vállalni kellett. Táncoltunk nap mint nap borotvaélen. De vajon táncoltunk-e? Valóban borotvaél volt a lábunk alatt? Nem. Ahogy visszaemlékezem, nem táncoltunk soha és nem is álltunk soha borotvaélen. Inkább az a gondolat töltött el, Isten tudja mit, miért ad. Messze levő napokért, vagy akár a holnapért izgulni annyi, mint elveszteni a márt, a ma kapott örömeiket. Isten volt az, aki ránk bízta a gyülekezetet, a gondjait, nagy családot adott nekünk, és még ki tudja mit! Mit tehetek? Letérdelek és hálát adok, hiszen a szívemig ér a gondolat: „Minden gondotokat reá vessétek, mert Neki gondja van reátok.” (1Pt 5,7) A terveit Ő valósította meg bennünk, rajtunk, velünk. Kaptunk erőt, megéltük szóról-szóra: „Az Ő isteni ereje mindennel megajándékozott minket, ami az életre és a kegyességre való.” (2Pt 1,3)

Bennünk a csalódás nem emberekben volt és nem Istenben

Örömmel nyitottuk ki szívünk, elménk Isten 1961-ik évi első üzenete előtt. 2Móz 33,11–17: „Járj velünk és leljünk kedvet előtted!”. Azokban a napokban hozta előm Isten József történetét és sorsát is (2Móz 39–50). Mi kapott meg József sorsában? Az, hogy Isten gyermekeinek meg kell előbb ismerniük a mélységeket, hogy megismerjék Isten jelenlétének micsoda fontossága van az életünkben. A Biblia azért a legértékesebb könyv, mert őszinte, hatalmas időszakokat átfogó története, közel 1600 évet ölel át. Szerzői között a legkülönösebb foglalkozási ágak szerepelnek: pásztor, király, halász, próféta, orvos, pap. Három nyelven írták, mégis teljes benne, üzenetében az összhang, nem volt még könyv, amit annyi szempontból kutattak, kifogásoltak, bíráltak. És mégis tökéletesen megfelel a róla szóló bizonyoságnak „Istentől ihletett, hasznos a tanításra, intésre, megjobbításra, az igazságban való nevelésre...” (2Tim 3,16) Bámulatos, amit annyi ellenkező irányú kutatás, ásatások, kritikák után így mond ki egy könyv: „Und die Bibel hat doch recht!”

Mi kapott meg és maradt meg felejthetetlenül József történetéből? József igazi sorsa akkor bontakozott ki, mikor testvérei kútba vetik. Onnan kerül az emberkereskedők kezére, akik kihasználják védtelenségét, emberpiacra hurcolva, eladják Potifárnak. Józsefnek senkije sem marad Istenen kívül, aki „vele marad” és Potifár, aki teljes jogkörrel rendelkezik felőle, észreveszi, hogy József más, mint minden más rabszolgája. Ő nem lop. Nem türelmetlen. Nem lázadó. És hogy az, amit rábíz, az mind hasznára van. „Az Úr mindent szerencsésé tesz a kezében”. Bizalma van iránta, nem csalódik benne. Nem azért, mert József más ember lenne, mint a többi. Sorsát Istenre bízta, őt Isten áldása tette más emberré. Ezt a titkot Pál is ismeri: „És valamit tesztek, lélekből cselekedjétek, mint az Úrnak és nem az embereknek.” (Kol 3,22–23)

Nem akart kitűnni, nagy lenni, mégis az lett. De most nem az atyja dédelgetésétől, hanem a TITOKZATOS JELENLÉTÉTŐL. És ez tette és adta az értékét. Ez az, amit senki el nem vehetett tőle. Pedig akartak. Egy asszony, aztán a főpohárnok. Józsefre a tömlöctartó éppúgy odafigyel, mint Potifár. Végül még a főpohárnok is, aki „bűn”-ként ismerte fel, hogy megfélemezett a legegységesebb felelősségéről József iránt, aki belátott a sorsába. Igen, József tudatában volt egy kincsnek, ami Isten titkos szeretetéből fakadt.

„A cselédek pedig teljes félelemmel engedelmeskedjenek az uraknak: nemcsak a jóknak és kíméleteseknek, de a szívteleneknek is. Mert az kedves dolog, ha valaki Istenről való meggyőződéséért tűr keserűségeket méltatlanul szenvedve. Mert micsoda dicsőség az, ha vétkezve és arcul verve tűrtök? De, ha jót cselekedve és arcul verve tűrtök, ez kedves dolog Istennél.” (1Pt 2,18–20)

Feleletként esperesünk aggódó kérdésére

És talán éppen feleletként esperesünk aggódó kérdésére, vajon nem túl sokat vállalkoz-e magamra? Megpályáztam a Zsinat elnökségétől kiírt traktus pályázatot a Hős 7–10: Példázatok könyve, valamint a Mikeás könyvről szóló írással. Előbbi a második, utóbbi a harmadik díjat nyerte el. Ugyancsak megpályáztam a szenvedők vizsgálatára kiírt pályázatot is, amelyen szintén második díjat nyertem el. Sőt a következő évben az egyházunk érdeklődése is szóhoz jutott a házasság kérdései iránt és az ezzel kapcsolatban kiírt pályázat első díját érhettem el.

Így nyílt meg az út, hogy egyházunk „Református Egyház” c. havi hivatalos folyóiratában 1963-tól folyamatosan módot kaptam prédikációk, illetve prédikációs vázlatok közzétételére, 1963–1970-ig folyamatosan jelenhettek meg írásaim. Sőt az 1965. évben folyamatosan közölhette a lap a Mikeásról írt tanulmányom teljes szövegét. Ez bizony akkor a gyülekezet munkájának és lelkészenek igen komoly elégtételt jelentett és azt is felülről való bizonyágként, hogy a mi munkánk nem hiábavaló az Úrban! (1Kor 15,58)

A lelkészt és a gyülekezetet egyre inkább szorongatta egy nagyon fontos gyülekezeti és missziói kérdés, hogy a gyermekekre, ifjúságra, a közösségre osztott gyülekezeti munkának lehet-e megfelelő haszna? Hogy ez a tagolt missziói munka kedves lehet-e annak szeméi előtt, Akiért csináljuk? És ennek a megfontolásnak az alapján sok-sok kérdés megvitatása mellett került sor arra, hogy a gyülekezetet, a gyülekezeti missziót családmiszióvá kell alakítanunk. Hiszen Isten az irántunk megnyilvánított kegyelmét házanépéért (Ef 2,13–22) való kegyelemként végzi. Az Ő munkájában nincsenek elkülönített részek, Ő ezt is az egység (Jn 17: „hogy mindnyájan egyek legyünk” 21, 22, 23. vers) jegyében végzi. Ezt tükrözte a jubileumi jelentés: „A Szentírás úgy beszél a gyülekezetéről, mint egybetartozó, valóságos testről, munkájáról pedig mint gyülekezeti vállalkozásról.” Ezt erősíti meg a püspöki válasz is: „arra menjetek, amerre utat mutat a zöld lámpa.” Nem az országúti, nem is a felsőbb egyházi, hanem a isteni iránymutatás. Erről szól az 1969-ik évi vezérlés: „adtam elődbe nyitott ajtót” (Jel 3,8). De arról beszél a Zsinati Iroda Sajtóosztályának az 1971–72-ben hozott döntése is, hogy tekintettel a közérdeklődésre, megjelentet egy könyvet a házasságról. Nem kevésbé az a tény, hogy a férjek és feleségek bibliaórájának résztvevői ugyanakkor elhatározták, hogy saját szerkesztésükben összeállítanak, házasságuk tapasztalatai alapján egy könyvet a házasságról. Erre az összefoglalásra sor is került 1972. február 13-án Bartha Józsefék lakásában.

Akik az élet útját választották

Még egy dolgot akarok említeni. A Reformátusok Lapjában cikk jelent meg dr. Makay Miklós tollából: „Akik az élet útját választották!” címmel. Ebben a cikkben benne van a hitünk, az életfilozófiánk és a reménységeink. Tíz gyermeket vállaltunk, mert ennyit kaptunk. Lehetett volna hat, de akár tizenkettő is. Istennek így tetszett. A gyermekvállalás hozzátartozik a hit, hivatás és a háznép hármasság, Istentől rendelt foglalatába. Ugyanakkor felelősség a gyermekekért, nemzetünkért és nem kevésbé a gyülekezetért,

amelyet mi a nagy családnak, Isten családjának vallunk. Aztán kemény munka, állandó, nappali és éjjeli szolgálat. Semmit se lehetett elválasztani a többitől. Aki gyermeket vállal, az lemond a magáért való életről. Kár, hogy ma az a divat, hogy ki-ki éljen magának. Ez ellenkezik Isten akaratával. Ugyanakkor miénk az élet minden igazi öröme! Mi élvezhetjük, hogy Isten másokért, mások javára tanít élni. Gyermekeket vállalni nem fizetség kérdése. Ez inkább a lemondás gyakorlása, ami nélkül nem ember az ember. Meg vagyok győződve arról, hogy nem élünk hiába, Isten előttünk járt, mutatta az utat, amerre menni kell, és végül is mi fogunk nyerni.

Mikor valaki építésbe kezd, felmerül a kérdés, hogyan érdemes építeni? Van aki spórolni akar, hiszen vakolni lehet kevesebb mésszel is. De meg fogja tanulni, hogy ez az építkezés a drága! Azt olvassuk Apollósról: Nem ment el valahová, mert nem volt kedve (1Kor 16,2). Nos, Isten is akkor buzdul fel irántunk, ha mi késznek mutatkozunk felbuzdulni az ügy iránt!

Az ember csak így teheti fel a kérdést: Dicsérnek téged minden szentjeid! Hát én? (Ének 248,2) Csak aki fogja Isten kezét, lehet Isten munkatársává (Zsolt 139,4). Hazafelé jövet a temetőből: vetni kell, mert aratás csak vetésből van. Sienkiewicz *Özönvízében* II. k. 601: mikor a lengyel rónákra ismét felvirradt a béke... a földeken megjelentek az ekék!

Vesztglét

Mit is írt Szikszai Béni 1956-ban:

„Vesztleg legyetek!
Ne járjatok a tegnapi útján,
Aiban ma már nem ad
győzelmet az Úr.
Ne sírjatok a szent nép múltján!
A pusztában várakozva
győzelmet tanul.
Láttunk mi már csodák csodáját,
Bárány vére a pecsét...
Az Úr népének tűzoszlopa,
noha régen egyhelyben áll,
nem vesztegel.
Véres csatát vív hadoszlopa,
Bár Anák fiai jönnek ellene,
mégsem vesz el.
Aki hívő szívvel várni tud
az Úrral, hol Ő megállt,
lát dicső jövőt.
Ki visszatér, vagy előre fut,
elhull a pusztában,
nem látja meg az eljövőt.”

Ez mégis más, mint amit a püspök tanácsul ad: „legyetek józanok.” (1Pt 4,6) Ez nem ugyanaz a józanság, amiről itt szó van. A józanság: az emberekre, eseményekre való odafigyelést jelent, a „vesztglét” pedig Istenre való figyelmet. Mire kell a pusztában

lévő népnek figyelnie? „Mihelyt pedig felszáll a felhő a tűzoszlopról, elindulnak és azon a helyen, ahol megáll, ott ütnek táborot. Az Úr szava szerint mennek és az Úr szava szerint táboroznak.” (4Móz 9,17–19) Két különböző magatartás és két különböző utasítás. Igen, 1956-ban volt forradalom. Ám a forradalom a legjobb esetben is a nép szava. Persze azt is szabad figyelni, hogy volt egy magát „Megújulási mozgalom”-nak nevező, egyházi, nem is akármilyen egyházi emberekből álló csoport. És ez a csoport a legkülönbözőbb úton hív fel csatlakozásra. De azért van ebben a mozgalomban valami, ami nem a Jézus által igényelt újjászületés. Azok, akik ide tartoztak, nem Jézus szavára figyeltek. És mi volt az, amire én magam 1948-ban elköteleztem? Jézus szava volt. Ő így szól a kísérőhöz: „Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj!” (Mt 4,10)

Más szóval. Azzal nem áll helyre az egyház állapota, ha lecseréljük a vezetőket s újakat teszünk a helyükre. Az egyház állapota akkor áll helyre, ha Jézus kerül az érdeklődése középpontjába, és nem emberek.

Az ötnapos istentisztelet éve

1972: Az ötnapos istentisztelet éve címet viseli.

Azon gondolkodtam: okos-e, szabad-e bármit is írni ezenkívül erről az évről. Amit leírhatok, soha, soha meg sem közelíti majd a valóságot. De akkor, hol marad a hála? Amint végignézem a teendők sokaságát, ez a 366 nap annyi mindent hozott magával, hogy ezt végig kibírni, elhordozni csak úgy lehetett, ha sohasem voltunk egyedül. Csak néhányat: 1972-ben felelt a gyülekezet a presbitérium felhívására. Mi volt a felelet? Hatvanegyezer-hatszázhetven forint. Áprily (*Bartimeus*) sorai jártak az eszembe:

„Szép volt, anyám, szemmel simogatni
virág selymet, gyümölcsök bársonyát,
vagy messze-húzó út ívét követni
a dús vetésű Jordán tájon át.”

Mert június 19–23-ig mindenki, akinek keze-lába ép volt, ifjú és öreg, presbiter és gyülekezeti tagok, jöttek, hogy részt vegyenek először a bontásban, azután a javításokban, majd az új tető felrakásában. Mert kész kellett lenni, mielőtt eső esnék, mielőtt bármi közbe jöhetne, mindennek. És kész lett. Volt aki odahaza palacsintát sütött, volt aki gondoskodott a szomjazókról, volt aki készítette a dolgozóknak az ebédet. És közben mindez végbement, és mindig mindenkinek jutott elég és senki meg nem sérült, le nem esett, Isten segítségéből elkészült, ott állt a felújított ház. Ige ugyan hangzott, nem maradt el az ima sóhajtása, de a prédikáció most nem a lelkész szája által, hanem prédikáltak a kezek, a lábak, a szemek, a hozzáértés, a végig bennünk lévő derű. Ez volt talán eddig a legszebb istentisztelet, és ez volt, ami úgy összekovácsolta a gyülekezetet, ahogy ez ki nem telhetett emberi szájból. Igaz, ez volt a felejtethetetlen ötnapos istentisztelet. Szebben, szívből, lélekből, erőből, odaadásból nem dicsértük Istent.

A meglepetések éve

Ötödik meglepetés a férj órák! Esetenként huszonnégy résztvevővel. Valaki ezek hasznáról így nyilatkozott: boldog vagyok, hogy a férjem jár az alkalmakra. Miért? Mert eddig, mikor hazajött, az előszobában hagyta a kereszténységét. Most vidám, derűs embert köszönthet férjemben a rá váró család. Íme: ez is a „hazatérés csodái” közül az

egyik! Mikről esik itt szó? Úgy vagyok-e férje a feleségemnek, apja a gyermekeimnek, ahogy nekik vagy nekem jó? Jó-e, ha akkor hódolok a feleségemnek, mikor még csak jövődöbeli, vagy most, mikor már nap, mint nap együtt vagyunk? Jézus van-e első helyen az életemben?

A „van”-ok éve

1980. A „van”-ok éve. Ezt nem mi találtuk ki, ezt az egyházmegyei közgyűlés előtt az esperesi jelentés foglalta keretbe: „Arra igyekeztem, hogy a gyülekezetek életét egy szóban foglaljam össze. Rózsatéren a szó a VAN lett. Mert Rózsatéren minden VAN, minden a helyén VAN, minden rendben VAN. Semmi sem úgy hullt az ölükbé, de VAN összetartás. VAN szolgálatkészség, és ennek minden téren VAN eredménye. Lelkészsük is olyan VAN, aki fáradva is fáradhatatlan, mindig VAN ötlete, megvalósításukhoz VAN ügyessége. VAN mondanivalója. VAN lelkes szolgatársi gárdája. VAN teológiai tudománya, VAN-nak teológiai munkái, VAN cikksorozata a Reförmátusok Lapjában, jóra, haszonra VAN családjaival együtt. VAN gondnoka: László Gábor világi tanácsbíránk, aki sok terhes foglalkozása közben, a gyülekezetért is, lelkészért is VAN. VAN missziói gondnok. VAN kitűnő énekkar. VAN mindig férfi a presbiterek pótlására. VAN alkalom minden rétegeknek. VAN zenekar. Rózsatérnek VAN gyülekezete. Pénze is mindig, mindenre VAN, mert VAN áldozatkész, hívő népe. Mindig VAN az Ige és Lélek munkájának gyümölcseként. Legyen is!”

Mindezért egyedül Istené a dicsőség! A miénk pedig orcánk pirulása. Mert lehet, hogy ez a látszat, de vannak dolgaink, amiket csak az égben tártanak nyilván, belső szöbánk titkai ezek. VAN-nak le nem győzött, bocsánatra nem vitt bűneink, gyakorta sajnáljuk magunkat, VAN széthúzás, szemrehányás. VAN-nak könnyeink, tanulnivalónk az építésben, épülésben.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Arcképek a Bibliából

Simeon – a várakozó

Alapige: Lukács 2,25–28

Az életünk nagy része várakozással telik el. Ha megnézték mindennapjaitokat, akkor rá kell jönnötök erre. Mit vártok ti, fiatalok? Hadd említsek néhány általános példát, ami sokszor a beszélgetések alkalmával előkerül. Várjátok, hogy vége legyen a tanévnek, és kezdődjön a vakáció, hogy elteljen a nap feleltetés nélkül, hogy a vizsgaszesszióban jó jegyeket kapjatok és megmaradjon az ösztöndíjatok, hogy jöjjön a hétvége, amikor el tudtok menni szórakozni, amikor találkoztok a barátotokkal vagy barátnőtökkel. Vágyakoztok arra, hogy egy kis zsebpénzetek legyen, és meg tudjátok venni azt, ami szerintek a legfontosabb számotokra. Tulajdonképpen amikre vágyakoztok mind földi dolgok. Mit lehet észrevenni a végén? Azt, hogy ezek sokszor beteljesednek, de az is megtörténik, nem is egyszer, hogy csalódnotok kell. Nem minden alakul úgy, ahogy terveztétek, vártátok.

A mai felolvasott ige is egy várakozó ember portréját vázolja fel. Simeonét, aki azonban túllép a földi dolgokon és teljesen mást vár. Várta Izráel vigasztalását. Azt, amit oly sokan vártak abban az időben. Az igazi Vigasztaló megjelenését. Nem valami földi dolgot, hanem Isten ajándékát. Az ő várakozása nem földi síkon mozgott, hanem mennyein.

Az első kérdés az lehet a mai bibliaórán, hogy a földi síkról át tudunk-e váltani a mennyei síkra, és észre tudjuk-e venni azt, hogy a keresztyén várakozás milyen értékrend szerint kell hogy felépüljön az életünkben? Erre ad választ a mai ige.

1. Három erőteljes vonást emel ki az evangélium Simeon portréján. Igaz, istenfélő és Szentlélekkel teljes ember. A negyedik vonás rejtve marad, de az is hozzátartozik Simeon arcképéhez. Ő a meghallgatott (Simeon = meghallgatás).

Ha az ember azt akarja, hogy várakozását siker koronázza, akkor innen kell elindulnia. Amikor pedig beteljesedik a mennyei várakozás az életében, akkor a földi síkon is tapasztalni fogja, hogy kérései teljesülnek. Tulajdonképpen ez az első lépés. Előbb el kell mondania a kérését, azt, hogy mit vár. Csak ez után lesz meghallgatott ember. És mindezeknek a betetőzése lesz csak az, hogy várakozása beteljesedik.

Milyen a mi portrénk? Milyen vonások vannak rajta? Már említettem, hogy sokszor földi dolgok után vágyakozunk. Át tudunk-e váltani? Simeonok vagyunk-e? Meghallgatottak, akik el tudtuk mondani kéréseinket, és arra megjött a válasz.

Ott van az Úr imádsága, amelyiknek kérései között ott vannak mind a földi dolgok (mindennapi kenyér), mind a mennyei dolgok (Isten országának az eljövetele, nevének megszentelése stb.). Mindezeket elmondjuk, mert megtanultuk. Meghallgatottak vagyunk-e? Tapasztaltuk-e, hogy mindazt, amit kértünk Isten megadja? Bizonyára minden embernek van erről valamilyen tapasztalata.

2. Simeon életében beteljesedik a várakozás. Sokan azt mondják ha valami sikerült az életben, hogy a szerencse, a véletlen, a sors hozta úgy, hogy így alakuljanak a dolgok. Simeon azonban nem a szerencsés véletlenek összjátéka során volt pont akkor ott a templomban, amikor József és Mária elviszik a gyermek Jézust, hogy a törvény szerint bemutassák őt Istennek, és hogy körülmélték. A Biblia nem szerencsés véletlenekről számol be, nem a sors kegyéről beszél. Simeonnak kijelenti a Lélek, hogy addig nem lát halált, amíg nem találkozik a megváltóval. Maga Isten az, aki ezt a találkozást létrehozta. Nem a véletlen, hanem a Lélek!

Míndez válasz Simeon lelki portréjára. Igaz, istenfélő és Szentlélekkel teljes. Kéréseit nem megszokásból mondta, hogy jöjjön el a vigasztaló, hanem hittel. Ahhoz, hogy egy-egy ilyen találkozás létrejöhessen, szükség van a hitre. Ezzel a vonással egészül ki ez a portré. Hittel kérek, és akkor meghallgatott leszek.

A különös az, hogy a találkozás a földön történik, de ennek ellenére mennyei töltettel rendelkezik. Simeon, mint már említettem, nem földi dolgot vár. Amíg itt a földön vagyunk, addig a menny titkai még rejtettek előttünk. Csak „tükör által homályosan látunk”. Simeon számára azonban ez a találkozás a tisztánlátás ajándékával ér véget.

Hogyan lehetséges ez a találkozás? Úgy, hogy Isten mindig tud olyan helyeket és időpontokat rendelni, ahol és amikor a földi és mennyei sík metszi egymást. Ha valaki ott van a metszéspontban, akkor számára itt a földön megjelenik a szem nem látta, fül nem hallotta, szív által nem érzékelt mennyei világ. Ez a hely Simeon számára a templom volt, az áldozat, az istentisztelet helye és alkalma. Itt volt az egyedi alkalom is számára, amikor találkozni tudott Jézussal. Ezt a lehetőséget pedig nagyon jól ki tudta használni.

Isten számunkra is kínál lehetőségeket. Meghallgatja a kéréseinket, ad alkalmat, amikor találkozhatunk vele, amikor a vágyakozásunkat, hitünket siker koronázza, és megláthatjuk Jézust. Igaz, hogy nem földi szemekkel. Kihasználjuk-e ezeket az alkalmakat, vagy elszalasztjuk? Arcképünk vonásai tulajdonképpen ezek szerint a rendkívüli találkozások szerint kapják meg sajátos életüket.

3. A portré azonban nem lenne teljes, ha nem mutatná be Simeonnak a várakozás beteljesülése utáni hangulatát, érzéseit. Miután várakozása beteljesül, áldja Istent. Tudja, hogy ennél többet már nem kaphat a földi életben. Imádságában benne van nemcsak a hála, hanem az öröm és a megnyugvás. Isten meghallgatta és beteljesítette mindazt amit ígért.

Hozzuk ezt az ígét életetek közelébe. Vártok valakire, akiről tudjátok, hogy meg kell érkezzen. A vele való találkozás nagyon fontos a ti számotokra. Amikor végre megtörténik a találkozás, eltűnik a feszültség az életetekből, megnyugodtok. Annak függvényében, hogy mennyire vagytok közeli viszonyban az illetővel lesz bensőséges a hangulata a beszélgetésnek, az együttlétnek.

Simeonnál ez a találkozás nagyon fontos volt. Mikor ott áll József és Mária előtt, és a Lélek kijelenti, hogy ez a gyermek nem más, mint a várt Megváltó, akkor karjaiba veszi Jézust. Átöleli. Ott van az életében az öröm. Találkozása a Messiással örömteli és bensőséges. Ez az utolsó vonása a mai portrénak.

Nézzük meg, hogy milyen a felvázolt arckép! A szívben ott van a vágyakozás, ami hittel társul. E mellett ott van a teljes bizalom (istenfélelem, és a Lélekre való hallgatás). Csak ezek után teljesül be a várakozás, és lehet az ember élete örömteli, lehetünk megelégedettek.

Megelégedett keresztyének vagyunk-e? Ha igen, akkor jó! Köszönjük meg Istennek. Ha nem, akkor várjuk teljes szívvel és teljes hittel az Úr megjelenését az életünkben. Ámen.

Vitaindító kérdések

1. Mi a mi várakozásunk célja? Földi dolgok elérése, vagy az üdvösség várása? Mi a különbség a kettő között? Miért másabb a második?
2. Meghallgatottak vagyunk. Mit jelent az, hogy Isten meghallgatja imádságunkat? Miért hallgatja meg imádságunkat?
3. Ott vannak az Istentől adott lehetőségek arra, hogy találkozzunk vele. Mennyire tudjuk kihasználni ezeket az alkalmakat?
4. A várakozás beteljesedése után ott van-e a megelégedettség, az öröm, vagy leki-csinylően legyintünk? Tudunk-e szívből örülni Isten minden ajándékának?

Rádioprédikáció

Adorjáni László

Kolozsvár – Alsóváros

Mozaikkockák Mózes életéből

Alapige: 2Mózes 18,18–22

Mózes családi életéről keveset tudunk. Jobban ismerjük őt, a nagyobbik család, Izráel 12 törzsének atyjaként. Ennek a hatalmas családnak irányítása, ezernyi gondja az, ami őt szüntelenül igénybe vette.

Mégis, küzdelmeit végig kíséri családja is. Abból a néhány adatból, amit Mózes családjáról tudunk, sok érdekes következtetés vonható le. Vegyük sorra ezeket:

Amikor elmenekült Egyiptomból, Midián papja nyájának őrzésében segített, és feleségül kapta a pap lányát, Cippórá. Két gyermekük született, Gersom – neve azt jelenti, hogy bujdosó voltam idegen földön (2Móz 2,22), – és Eliézer, ami azt jelenti: Isten megsegített. A gyermek Isten segítségére emlékezteti. Nem a terhet, a sok gondot juttatja észébe, hanem életének egy-egy fontos állomását, Isten segítségét.

Vajon így nézünk-e mi is gyermekeinkre, mint Isten ajándékaira? Mint olyanokra, akik Istent juttatják eszünkbe? Hiszen gyermekeink szeretetében, ragaszkodásában, őszinteségében, vidámságában Isten csodái mosolyognak ránk. Sajnos, ezeket a szép virágokat nemegyszer éppen mi tapossuk el bennünk.

Mózes családját magával vitte Egyiptomba, amikor Izráel népének sok bonyodalommal járó kiszabadítására indult.

Nem kell a gyermeket életünk és hivatásunk minden küzdelmétől megóvnunk. Nekik látniuk kell a szülőt küzdeni, elfáradni. Át kell élniük velünk együtt azt, ahogyan a kudarcok után újra kezdünk, azt, ahogyan harcolunk magán- és közösségi céljainkért. Nem kell őket mintegy üvegbúra alatt nevelnünk, megkímélve minden széltől, vihartól, ezt mondva: „lesz neki majd, ha felnő, úgymint elég baja”. Az ilyen terhektől megóvott gyermek lesz majd követelőző, a szüleit és a keveset meg nem becslő személy. És mindez azért, mert kimaradt az életéből a teherviselés tapasztalata. Szüleivel együtt kell begyakorolnia már gyermekkorában azt, hogy az, aki szeret, az néha sebeket és áldozatokat is kell hogy vállaljon.

Valószínű, hogy Mózes a tíz csapás ideje alatt küldte haza családját felesége szüleihez. Olyan időszak ez, amikor tanácsosabb volt őket biztonságba helyezni. Mózes életveszélyes feladatra vállalkozott, mivel a fáraó bosszújára bármikor számíthatott.

Van olyan szakasza életünknek, amikor a családot önmagunktól óvnunk kell. Néha életünk, vállalt feladataink veszélyeztetik az ő lelki-testi épességüket is. Milyen nagy ajándék, ha van olyan szülő, após, anyós, ahol egy időre oltalmat, segítséget nyernek gyermekeink! Nem minden családnak van ilyen hátvédje. Segítő, és nem rosszálló, morgoló-dó anyósa, apósa, rokona. Olyan menedék, ahol egy időre kiegészítik, kipótolják azt, amit a család éppen akkor nem adhat meg. Kedves rádióhallgatónk, természetesen sok mindent másként tesz ma az ifjabb nemzedék, mint a „bezzeg a mi időnkben”, de a szülőnek az a feladata, hogy a fészekből kiröppent fiókáját irányítsa és segítse repülni, nem pedig az, hogy visszarántsa a kinőtt fészekbe.

Mózes apósa nem háborogva és piszkálódva érkezik Mózeshez, amikor visszahozza a többhavi vakációra küldött feleséget és a két gyermeket, hanem elismeréssel jön vejehez. Tudja, nagy terhet vállalt magára. Segíteni akar. Visszahozza családját. Hiszen most már újra együtt kell lenniük. Sőt, olyan hasznos tanácsot ad, ami lényeges változást hoz a pusztában vándorlók életében. Azt tanácsolja, hogy a reggeltől estig tartó bíraskodást ne vállalja, hiszen ez sem neki, sem az embereknek nem használ, hanem ossza le a feladatokat. „Felettből kifáradsz te is, ez a nép is, amely veled van; mert erőd felett való dolog ez, nem végezheted azt egymagad. Szemelj ki magad az egész nép közül derék, istenfélő férfiakat, igazságos férfiakat, akik gyűlölik a haszonlesést. ... Ezek tegyenek ítéletet a népek minden időben. Minden nagyobb ügyet elődbe hozzanak, minden csekélyebb dologban pedig ők ítéljenek.” (2Móz 18,18–22)

Mózes hallgat a jó tanácsra. Hát, ilyen vők is kellene, akik megfogadják a jó tanácsot.

Sok olyan emberrel találkoztam, akik feláldozták családjukat, karrierjük, munkájuk érdekében. „Nem lehet család is, karrier is” – mondják sokan. Az igaz, ha már olyan életpályát választunk, és olyan életstílust folytatunk, hogy az ártalmas, veszélyes családkra nézve, jobb, ha azt előbb felmérjük, és eleve eldöntjük, hogy egyedül maradunk, annak minden következményével együtt. De ha már van család, akkor aszerint kell igazítanunk életünket, hogy ők ne szenvedjenek kárt. A virágot, ha elültettük, öntöznünk kell. Ha állatot tartunk, gondoznunk kell, különben állatkínzók vagyunk. Ha családot vállalunk, törődnünk kell vele. A család tagjai nem lehetnek mellékesek. Ha együtt indultunk családdunkkal hegyi túrára, alkalmazkodnunk kell kisebb lépteikhez és kisebb teherbíráshoz. Nem hagyhatjuk őket hátra, mivel mi jobban bírjuk az iramot. Mózes, a Hóreb hegytől, Isten hegyétől tovább megy családjával. Isten hegyétől Istennel vezessük mi is családdunkat. Ez a régen kipróbált ösvény biztonságos és célravezető. Ne kísérletezzünk szeretteink rovására! Ámen.

Keresztelési igehirdetés

B. Nagy Sándor

Lele

A gyökér és az ágak

Alapige: Máté 28,18–20

Mindig nagy meghatódottsággal állunk meg az Úr asztalánál, amikor a keresztség sákramentumát készülünk kiszolgáltatni, hogy egy újabb lélekkel gyarapítsuk Isten nagy seregének számát. Valljuk be, egy kimondhatatlan belső öröm az, amely az Isten teremtésének csodája, a születés csodája előtt alakul ki minden emberben. Most egy éve, ami-

kor szent fogadalommal az ajkatokon itt álltatok, és a házasságkötésetek megáldására vártatok, mi a rokonaitokkal és a gyülekezettel azért imádkoztunk, hogy Isten gazdag áldása elkísérjen benneteket. Akkor szüleitek, hozzátartozóitok emlékeztek a ti gyermekkorotokra, ifjúságotokra. Milyenek voltatok ti, amikor ilyen kisgyermekként részesültetek a keresztség sákramentumában, milyenek voltak első tipegő lépéseitek, és milyen volt az első édesanyátoktól megtanult selypítve elmondott „Mi Atyánk”. A ti születek és keresztszüleitek azt akarták, hogy ti megismerhessétek Jézus szeretetét és az Ő Anyaszentegyházának éltető lüktetését. Most pedig, Isten áldását megtapasztalva, ti teszitek ugyanezt. Tudjátok miért? Mert megtanultátok, mit jelent Istent az Ő Szent Fia által követni, az Ő áldásával élni, benne bízni, hozzá imádkozni!

I.

Az igéből hallottuk, hogy Jézus miképpen küldi el tanítványait, hogy tanítványokká, azaz az Ő követőivé tegyék az egész világot. Minket is így szólít fel és küld, de nem olyan messzire, nem idegen helyekre, hanem először a saját családjunkba, azzal a szent megbízással, hogy a mieinket tegyék az Ő követőivé. Ha megfigyeltétek, az emberiség egyik legkülönösebb vágya, hogy elmenjen, világot lásson, idegen helyeket, idegen embereket ismerjen meg. Ebből adódnak az első hibák is, hogy inkább foglalkozunk másokkal, mások életével, hibáival és nagyon szívesen tennénk rendet a mások életében. De elég a dolgunk a magunk házatáján is, higgyétek el. Éppen ezért Isten nekünk adott ajándékait, a mi gyermekeinket kell elsősorban megköszönnünk, és hozzá vezetnünk.

II.

De a keresztség a bűnök elmosatását is jelenti, Isten ingyen kegyelméből a Krisztus vére által. Mi lennénk azok, akik ezt a csodálatos szabadítást megtagadnánk gyermekeinktől? Mi lennénk az akadályai annak, hogy maga az ajándék; ez a gyermek ne ismerje meg Teremtőjét, Megváltóját és Megszentelőjét. Ekkora felelőtlenséget nem követhetünk el! Ő maga kér bennünket a Lk 18,16 versében „Engedjétek, hogy a kis gyermekek énhozzám jöjjenek, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Istennek országa.” Ha a gyökér szent, akkor az ágaknak és rügyeknek egyaránt szenteknek kell lenniük. Ha mi Krisztusba oltattunk, az igazi szőlőtőbe, akkor igyekeznünk kell, hogy mi és a mi gyermekeink, unokáink jó, gyümölcsstermő vesszőkké váljunk. (Jn 15,1–2)

A keresztség tehát a Krisztus elhívásának a pecsétje, bűneink elmosatásának jegye, és az örök élet jutalmának ígérete. A krisztusi szeretetben, jóságban, szelídségben, engedelmisségben és megbocsátásban kell naponként növekednie. Ebben legyetek példamutatók! Ebben legyetek gyermekeitek támaszai!

III.

Egy másik dolog amire figyelmeztetni akarlak benneteket a sákramentum kiszolgáltatása előtt, hogy a ti Istenhez vezető szülői és keresztszülői munkátok, a sákramentum kiszolgáltatásával nem ér véget. Nemcsak egyetlen napra terjedő alkalom ez, amely a mai nappal megszűnik. Az esküvéssel és a szent ígérettel Jézus munkatársaivá váltok. Nagy felelősség, amit vállaltok. Ígértek és fogadjátok, hogy ezt a kisdetet Jézus Krisztus megismerésére nevelitek és tanítjátok. Ez pedig egy komoly nevelési folyamat. Tanítani csak úgy lehet, hogyha magad is hiszel abban, amit tanítasz. Hinni tanítani, ha magad is hiszel, imádkozni pedig, ha magad is imádkozol.

Ebben a szép munkában segítsen bennetek az Isten! Áldja meg munkátokat, hogy ez a gyermek a Krisztus szeretete és a ti munkátok által úgy álljon meg a konfirmáció alkalmával Isten előtt és a gyülekezet előtt, mint aki nagyon jól ismeri, szereti és hűséggel követi Istent. Ámen.

Esketési igehirdetés

Jenei Tamás

Kolozsvár

Boldogok, akiknek szívük tiszta, mert ők az Istent meglátják

Alapige: Máté 5,8

Minden ember boldog szeretne lenni. Azok, akik házasságra lépnek, szintén azzal a szándékkal lépnek házasságra, hogy boldogok legyenek és egymást boldogítsák. Gondolom, hogy ti is szeretnétek boldogok lenni és szeretnétek egymást boldoggá tenni.

Tudjátok meg, ez nem csak a ti óhajotok, s nem csak a család, a rokonság, az itt titeket körülvevő baráti kör óhaja – hanem magának Istennek is az akarata. A Biblia több mint száz helyen beszél a boldogságról!

I. Jézus tanítása szerint csak azok az emberek a boldogok, akiknek szívük tiszta. Csak úgy magától nem leszünk boldogok. A boldogságnak feltétele van, s ez, ahogy hallottuk, a tiszta szív.

A szív a bibliai gondolkodás szerint az ember legbensejét jelenti. Azt a helyet, ahol az értelem, az érzelem és az akarat mozgató rugói vannak. A gondolat ott csírázik, a szándék onnan indul el, az indulat ott sarjad, a szerelem ott hajt ki. Minden cselekedetnek ott van a kiindulópontja. Azt is mondhatnánk, hogy az egész életünk középpontja a szív! Ezért tanít így a Példabeszédek könyve: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet!” (Péld 4,23)

1. Az íratlan isteni törvény őre a szív. A szelídség, a jóság, a béketűrés, az igazságérzet, a hűség, a szeretet, a helytállás mind-mind a szívből származik.

Milyen gazdag az az élet, amelyben ezek az életet megszépítő isteni ajándékok megvannak, fejlődnek, gazdag gyümölcsöket teremnek. Ezért mondhatjuk azt, hogy Isten titokzatos munkálkodásának a színtere a szív. Valami megérintette a szívemet, s utána ezt meg azt tettem – szoktuk mondani. De nem valami, hanem Isten Szentlelke érintette meg ilyenkor a szívemet. Mindig így születtek a nagy elhatározások! Így születtek és születnek az áldozatos tettek, a szeretet és irgalmasság tettei. Nagy dolgok ezek. De ilyen Isten Szentlelke által adott érintésre születtek a diplomaink, iskoláink, szeretetintézményeink, a Lánchíd, az Akadémia és még annyi ezekhez hasonló áldás a családban, az egyházban, a társadalomban. Azért van ez így, mert „csak a szívével lát jól az ember!” (Saint-Exupéry)

2. De nemcsak szép és hasznos dolgok származhatnak a szívből. A szívből fakadhat képmutató, gyűlölködő, bűnös élet is. „A szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznaságok, lopások, hamis tanúbizonyságok, káromlások. Ezek fertőztetik meg az embert...” (Mt 15,19–20) Ezek fertőztetik meg a házastársi kapcsolatokat, a családot, a társadalmat. Néha egymást is fertőzzük alattomos indulatainkkal, rossz példánkkal, sértő magatartásunkkal. Vigyáznunk kell a szívünk lelki higiénia-

jára! Íme, mennyi baj, bánat, nyomorúság, szenvedés származhat abból, ha nem mint féltett dolgot őrizzük a szívünket!

II. Ti is boldogok akartok lenni! Minden bizonnyal! Több évszázad tapasztalata igazolja – azok a boldogok, akik vigyáznak a szívük tisztaságára. Mint a legjobban bevált receptet tudom ajánlani a szív tisztaságának az ápolására azt, hogy keressétek együtt Krisztust, és Krisztus akaratát. A Biblia szaván keresztül figyeljétek az Ő vezetésére. Boldogságmentő, családmegmentő, életmentő, üdvösségmentő szavainak engedjétek! Higgyétek el, ha naponta az ő útmutatása szerint éltek, nem bánjátok meg soha!

a. Ha személyes életről érzitek azt, hogy valami nem a krisztusi életforma szerint alakult életről, ha azt érzitek, hogy valami sunyi szándék, bűn belopakodott az életről, forduljatok a kegyelmes Istenhez. Kérjétek tőle: „Tiszta szívet teremts bennem, oh, Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem. Ne vess el engem a Te orcád előtt, és a Te Szentlelkedet ne vedd el tőlem.” (Zsolt 51,12–13) Ő meg tudja gyógyítani életünket! Bocsánata mindig új utakat, új korszakokat, új távlatokat nyit meg számunkra mind a családban, mind a társadalomban.

b. Ha pedig kettőtök közé férkőzik be valamiféle bizalmatlanság, féltékenység, irigység, harag – erre is ad útmutatást a Biblia: „A nap le ne menjen a ti haragotokon!” (Ef 4,26b) A felsorolt gyötrő kérdéseket nem szabad hagynunk becementeződni a házastársi kapcsolatba. Még lefekvés előtt ki kell mondanunk a legnehezebb szót: Kérlek, légy szíves, bocsáss meg! Ez előtt a békességet kereső szó előtt nem szabad durcásan elfordulni. Erre illik válaszolni: „Kedvesem, szívből megbocsátok! Én is hibás voltam abban, hogy ide jutottunk.” Azt is emlékeztetünkbe kell vésnünk, hogy a békülést mindig annak kell kezdenie, akinek több a hite, akinek elevebb a kapcsolata Krisztussal.

Kedves testvéreim! Ahol egy házasságon belül ilyen tudatosan és ilyen következetesen keresik a házastársak a tisztaszívűséget, ott tartós lesz a boldogság! Ott nő a szeretet, a szerelem, a bizalom, az egyetértés, az együvé tartozás.

Ezeken a szép, házasságot életető, boldogító isteni ajándékokon keresztül lesz láthatóvá Isten a ti hétköznapjaitokban. Így megláthatjátok Őt úgy, ahogy naponként értetek és boldogságotokért munkálkodik. Ahogy személyes életről, kis családok boldogulásán munkálkodik, ahogy a ti boldog jövődötöket készíti.

III. De Isten nem csak a mi földi életünkre akar jó tanácsot adni mint kiváló „házassági tanácsadó, lelki orvos, jó barát”. Nemcsak földi, mulandó boldogságot akar nekünk ajándékozni.

Ő úgy ajándékozta a házasságot nekünk, embereknek, hogy az az üdvösség – a mennyei boldogság kovácsolója is legyen.

Egymástól – hitetlen, irigy, önző magatartással – a mennyei életet, az örök boldogságot, az üdvösséget is el lehet rabolni. Egy „kutya-macska barátság” – szerű házasságnak nincsen mennyei távlata!

De szép, kiegyensúlyozott, meghitt, a krisztusi szeretetben folyamatosan erősödő házassággal – „egymást égbe segíthetitek”. Ez a földi boldogság beteljesedése: egy boldog földi élet után egy boldog mennyei élet! Tisztaszívűséggel ez is megnyerhető! Ott pedig majd az üdvözült lelkekkel együtt láthatjuk Isten dicsőségét, ahogy mindenkéül üdvösségét dicsőségesen munkálja.

Ebben a földi és mennyei boldogságban legyetek egymásnak hűséges segítőtársai! Ámen.

Temetési igehirdetés

Molnár József
Harasztkerék

Meggyógyítom őket és megmutatom nekik a hűség és békesség kincseit

Alapige: Jeremiás 33,6; Máté 11,28

Az előbb temetésre szolt az ének. A temetőbe készülődünk, szomorú utat kell mennünk újra. Azt hiszem nincs az életben még egy olyan út, ahol annyi könnyet ejténénk, annyi fájdalmat hordoznánk, mint éppen ezen a temető felé vezető úton. Sokszor a fájdalomtól meggyötörve, tántorgó léptekkel teszik meg ezt az utat az elhunytak hozzátartozói, mert úgy érzik legdrágább kincsüket ragadta el a halál. Mély a ti szívetek fájdalma, amikor egy édesapát, hitvestársat, testvért, nagyapát kell elkísérjünk utolsó útjára.

Ilyen fájdalommal, ilyen elkeseredetten járt a babiloni fogságban szenvedő nép is. Isten azonban szolt hozzájuk a próféta által: „Ímé, én hozok néki kötést és orvosságot, és meggyógyítom őket, és megmutatom nekik a békesség és hűség kincseit.”

Igénk elején ez a szócska „ímé”. Sokszor találkozunk a biblia olvasása során e rövid szóval, de mindég akkor, amikor Isten valami különöset, valami rendkívülit akar mondani az ő népének. Akikhez a próféta először szolt Istennek ez Igéje által – a babiloni fogságban lévő nép – megértették az üzenetet magyarázat nélkül is, mert fogságban, nyomorúságban, szükségben voltak.

De mi a gyászoló gyülekezet megértjük-e Istennek ezt az üzenetét: „Ímé, én hozok kötést és orvosságot”?

Elköltözött testvérünk több hónapon át a kötést és az orvosságot várta. Az utóbbi hónapokban testét ágyhoz kötötte a betegség. Hiába avatkozott be az orvosi kéz, hiába álltak a beteg ágya mellett hozzátartozói éjjel-nappal, ezt a várakozást nem tudták kielégíteni. Istennek kellett beavatkoznia ebbe a gyógyításba. Ő szolt: „Ímé, én hozok kötést és orvosságot és meggyógyítom.”

Az Áldott Orvos, a mi Urunk Jézus Krisztus a szíveknek a vizsgálója. Ő az, aki megállapítja testünk fáradságát-betegségét és gyógyításra való állapotát, és akkor szol: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelgettetek, és én megnyugosztlak titeket.”

Amikor hallja az ember ezt a hívást akkor mennie kell a hívó szó nyomán. Lehet valaki öreg vagy fiatal, férfi vagy nő, beteg vagy egészséges, engedelmeskednie kell Ura hívó szavának.

Elköltözött testvérünk hitét, reménységét nem veszítette el súlyos betegségében sem: „...ha a jót elvettük Istentől, a rosszat miért ne vennők el” – mondotta. Utolsó napjaiban már testét nem táplálhatta, de lelkét igen. Buzgó imádságával várta Istennek kötését, orvosságát. Tudta ő, hogy akár él, akár meghal nem önmagáé, hanem az ő hűséges Uráé, a Megváltó Jézus Krisztusé. Érezte, hogy csak Isten adhatja számára a Hófehér kötést, azaz az Ő szabadítását, az Ő kegyelmét.

„És megmutatom nekik a békesség és hűség kincseit” – hangzik tovább a felolvasott igénk. „Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is” – mondja a mi Urunk Jézus Krisztus. Elköltözött testvérünk mindig a mennyei kincset kereste, s ez meg is látszott földi életében. Már itt, ebben a világban a békességnek és a hűségnek hordozója, cse-

szabadulni, ha van, aki kész ott Isten erejét közvetíteni. A leány urainak nem jelentett örömet a gyógyítás. Csak azt vették észre, hogy elvesztették kereseti forrásukat. Mindent elkövettek, hogy bosszút álljanak Pálon és Siláson. A hazugság fegyvereivel dolgoznak. A kereseti forrásukat elvesztő rabszolgatartók bebörtönöztetik Pált és Silást. Szigorított büntetesként, a belső börtönbe zárják őket. Ez a föld alatt volt, nyirkos, nedves, sötét helyen. Lábuikat kalodába zárták. A büntetés tehát igen súlyos volt. Pedig csak jót cselekedtek – gyógyítottak. Isten szolgálai valóban nehéz helyzetbe kerültek. Pál és Silás a börtönben is a Mester útját járja. Ezért Krisztus sem hagyja magára az Ő hűségeseit.

Kik ennek a szatmárnémeti börtönnek lakói, és miért? Te, aki ma itt vagy Isten házában, te, aki valamikor elszakadtál Istenedtől, te, aki éppen emiatt vétettél a polgári törvény ellen. Tehát, nemcsak a polgári törvény ellen, hanem Isten törvénye ellen is vétettél. Azt mondod magadban, hogy nem Istent raboltam ki, és nem Istent gyilkoltam meg, nem Istennek adtam a kábítószeret. Miért beszélsz így? Mert nem ismered Istent. Ha nem ismered Őt, nem ismered az Ő törvényét sem. Ezért jutottál ide, mert valamikor elhagytad Istent. Testvérem, tudom, hogy nemcsak tested, hanem lelked is kalodába van zárva. Lelkedet, míg a börtön lakója vagy meg tudod szabadítani, ha szívedet, lelkedet, egész életedet Isten kezébe teszed le. Vagyis, ha végbemegy életedben a változás. Ha vállalod, hogy Istenhez térj. Egyszóval, ha megreformárod az életet.

Foglyok közé, börtönbe vitték Pálék az evangéliumot, Isten Igéjét. Hála Istennek itt is szólhat Istennek Igéje, legyetek hallgatói és megtartói, hogy a „kalodába” zárt testben megszabadult lélek lakozzék. Csakis így tudjátok elviselni büntetéseteket – megtért lélekkel. Mit kell tennünk? Azt, amit Pálék tettek. Imádkozzatok, bánjátok meg bűneiteket, bocsássatok meg egymásnak, hálazsoltárt énekeljete, hogy részesüljete Isten kegyelmében.

Ők ott töretlen hittel viselik a szenvedést. A szabadító Úr iránti bizalmuk nem rendült meg. Az igen szigorú fogságot zúgolódás nélkül viselik. Ennek jele az imádság és az Istent magasztaló ének. Az Úr szolgálait börtönbe lehet zárni, de az Urat a börtönből nem lehet kizárni. Lelke ott munkálkodhat szabadon a szívetekben – megtisztulhat, megjobbíthat, megvigasztalhat, üdvözíthet.

Ott a Filippi börtönben hirtelen nagy földindulás támadt, még a börtön alapjai is megrendültek, a jól bezárt ajtók pedig megnyíltak. Mert mindig úgy van, testvéreim, hogy amint Isten belép egy szívbe, ott megrendül a rozsdás ajtó, ott megnyílik az az ajtó, amelyik eddig csak a Sátán szavára nyílt meg. Légy boldog, hogy Isten most a reformáció ünnepén zörgeti szíved ajtaját, nyisd meg előtte, hogy megtisztítsa, megváltoztassa szívedet.

Itt nemcsak az történt, hogy kinyílt a börtönajtó, hanem az is, hogy a foglyok megszabadultak bilincseiktől, s megnyílt a szabadulás útja.

A csoda egyik része az, hogy a foglyok lehetőséget nyertek a szabadulásra, a másik része pedig az, hogy ott maradnak a helyükön. Az őr felelőssége igen nagy, életével fizet a rábízott foglyokért. A sötétben, félelmében nem vette észre, hogy a rábízottak mind a helyükön maradtak. Pál figyelni a börtönőrt, idejében való kiáltásával akadályozza meg a kétségbeesésből fakadó öngyilkosságot. Az őr megérti, hogy a csoda Pállal és Silással van kapcsolatban. Isten hatalmát ismeri fel benne. Az Úr követői előtt félelemmel és tisztelettel borul le. Megkérdezi ezektől a különös foglyoktól, hogy miképpen juthat el ő is arra a szabadságra, amellyel ők rendelkeznek. Aztán kiviszi őket a börtönből, Pál pedig hirdeti neki a szabadulás és üdvösség útját: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és idvezülsz mind te, mind a te házad népe!” (ApCsel 16,31) Az Úr Jézus Krisztusba vetett hit megszabadít, üdvözít. Az üdvösség útjára a hit ajtaján léphet át az ember.

Kedves Testvéreim! A Krisztusba vetett hit kiszabadít abból a fogságból, ahonnan saját erejéből soha nem tudna kijönni a bűnös ember. Ahol Krisztus jelen van, ott a szabadító van jelen, aki világosságot teremt a sötétségben. Az evangélium nemcsak a börtönörhöz, hanem családtagjaihoz is eljut. Krisztus minden ember szabadítója. A tied is, testvérem! Csak higgy Benne!

A börtönőr élete jó példa. Megmutatja miképpen lehet eljutni arra a szabadságra, amivel csak Isten gyermekei rendelkeznek. Ezt a szabadságot csak hit által nyerheted el. Ha találkozol szeretteiddel a látogatás alkalmával, vagy a szabadulás boldog pillanatában, Isten iránti hálával mondd el: a börtön számomra szabadulást jelentett, mert találkoztam azzal, aki a Szabadító. Állj be Pál és Silás közé. Légy itt a börtönben a Szabadító szabadításának a hirdetője. Így megtapasztalod, mennyivel szebb az élet, ha a lélek megtér Istenhez, vagyis átéli, megéli a reformáció áldásait. Ámen.

Elnevelt gyermek

Halálra ítélték egy gazdag családnak egyetlen fiát, mert rablógyilkosságot követett el.

Kivégzés előtt a szerencsétlen ifjú magába szállt, megbánta szörnyű tettét és papot kívánt, aki őt Istennel kibékítse és utolsó útjára elkészítse. Töredelmes gyónás után kérte a papot, hogy hívja el hozzá az édesapját, mert el akar tőle búcsúzni. A boldogtalan apa mélyen lesújtva el is ment halálra ítélt fiához a siralomházba.

Alighogy megpillantották egymást, a bilincsekbe vert ifjú apja előtt térdre hullott és fájdalmas hangon így szólt hozzá:

Édesapám, én most neked megbocsátok mindent, ami rosszat velem tettél!

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Miszótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Szabó Magdolna
ISSN 0254-4458

Bódás János

Tégy vitézdeddé Uram

Fáklya voltam, lobogva
világítottam, égtem.
Most meredek hidegen,
üszkösen és sötétén.

Kürt voltam, biztos szavú.
Most ím rekedten hörgök.
Hangom ércét, erejét
megrontotta az ördög.

Kard voltam, vívtak velem
angyalok, szent hatalmak,
s e kard a bűn tüzében
megolvadt és lelankadt.

Jó vitézként a hitet
öltöttem fel mint vértet,
most vért nélkül, erőtlén
bolygok, mint egy kísértet.

Ne hagyj, hogy senyvedjek itt,
mint parázs a hamuban,
gyújts ki, zengess, győzz velem,
tégy vitézdeddé Uram!